

శాసనసభల సమావేశము

వంగదేశపు శాసనసభ.

రాండుటేబిల్ వారును దొరతనమువారి సేవకులు.

రాండుటేబిల్ సభలు.

కంగరాష్ట్రపు శాసనసభలో గౌ॥ బాబేంద్రచంద్ర రే గారికి ప్రత్యక్షమిచ్చుచు లెమునల్ కర్మిన్ గారు కలకత్తా నగరమున కేసినట్లును కారై కేటే ప్రభువుగారి యాతిభ్యము సెందినట్లును తెలియజేసిరి. కలకత్తా పురవాసులగు యూ రోపియనులతోను హైందవులతోను కర్మిన్ గారు ప్రజా విషయముల కొన్నిటిని వాదించి రనియు దొరతనమువారికి తెలిసి నంత వట్టుకు కంగదేశములో రాండుటేబిల్ సభలును లే కున్నాయు, అట్టివి, సామింపబడిన ప్రభుత్వోన్యాయములు సభ్యులు కాగూడదనియు గౌ॥ కర్ గారు తెలియజేసిరి.

దొరతనమువారు వాస్తవప్రకటన నాదరించుట.

పైసభ్యులకు ప్రస్తుతపగా 670 రూపముల ఖర్చుతో 125 డక్కరీపులను, 600 రూపముల ఖర్చుతో 241 కిత్తు సమాచార పత్రకలను, దొరతనమువారు తెప్పించుచున్నార నియు, కళాశాలలలోను విద్యార్థి వసతి గృహములలోను ప్రిన్సి పలుల యిష్టమువచ్చిన ప్రకటనలు తెప్పించుచున్నారనియును దొరతనమువారి పక్షమున విద్యాశాఖాధికారి గౌ॥ హార్నెలు గారు తెలియజేసిరి.

1917-18 సం॥ పు ఆర్థిక వ్యవహారములు.

1917-18 సం॥ పు ఆర్థిక పత్రము ఉపపాదించబడెను.

ఆర్థిక పత్రములో కొన్ని మార్పులు మాత్రముండెను. పన్ను కొంతవరకు తగ్గియుండెను. కంగదేశముల మధ్యపానముల వదలుటకు 2 లక్షలపన్ను తగ్గిపోయెను. ఇందువలన నిలువవైకములో నుండి ఖర్చుచేయవలసినవచ్చెను. గొప్పజిల్లాలను చిన్నవిగా చేసి పోలీసువ్యవహారములలో కొన్ని సంస్కరణములనుచేయునెడల నిలువవైకములో నుండి ఖర్చుచేయవచ్చునని దొరతనమువారి పక్షమున గౌ॥ బీటరు బెల్ గారు చెప్పిరి. ఈమాటమీద వరంబడికంటె ఖర్చుపెచ్చవచ్చునని దొరతనమువారు చెప్పిరి. పోలీసు ఖర్చులను తగ్గించుటకును అట్లు కూడబెట్టినదనము విద్యావిషయములకును ఆరోగ్యవిషయములకును ఉపయోగించుటకు 28 తీర్మానము లుపపాదించ బడునని నూచింపబడెను.

బొంబాయి శాసనసభ.

రాష్ట్రీయ ఆర్థిక పత్రము.

గవర్నరుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఈనెల 13 వ తేదీని సమావేశమైర బొంబాయి శాసనసభలో గౌ॥ కారై కేటేలు గారు ఆర్థిక పత్రమును హాజరుపరిచిరి. 1917-18 సం॥ పు ఆర్థిక పత్రములో గత వత్సరపు నిలువ 2,43,21,000 రూపములు. ఈవత్సరము పన్ను 8,05,04,000. ఖర్చులుపోగా వత్సరాంతమున 2,54,11,000 రూపములు నిలువయుండునని తోచుచున్నది. పన్ను ఈవత్సరమునకంటె 53,74,000 రూపములు బాష్టిగను సరిమాడబడినదానికంటె 409000. రూపములు బాష్టిగనుచున్నది. ఈవత్సరమునకంటె ఖర్చు 84,14,000 రూపములు బాష్టిగను సరిమాడబడినదానికంటె 52,19,000 రూపములు బాష్టిగనుచున్నది. రాబోవు సంవత్సరపు ఆర్థిక పత్రము యుద్ధము జరుగునను తలపుతోనే తయారుచేయబడినది. అత్యవసరమైన ఖర్చులు తప్ప మిగిలినవియు ప్రస్తుతము కొట్టివేయబడినవి. 1911-12 మొదలు విద్యావిషయమున నిచ్చుచున్న గ్రాంటులకును ఆపాల్సాబంద్ క్లాపక భవనములకును 1911-18 సంవత్సరమునకు 474000 రూపము లీటుబడినవి. యుద్ధమువలన కలిగిన మార్పులకు గాను పోలీసు, వైద్యము, విద్య మొదలగువ్యవహారములకు 1,74,000 రూపము లియ్యబడినవి. విద్యావిషయములో రోమన్ క్యాథోలిక్ మిషన్ పాఠశాలలనుండి ఆస్తియూ జర్మను దేశయులగు సుసాధ్యాయులను తీసివేసినందుకై కొంతవైక మీయబడినది.

ఆర్థిక పత్రమును హాజరు పరుచుటకుముందు వి. జే. పటేలు గారు ఆర్థిక పత్రమును కొన్ని రోజులవరకు చూప పనిలేదని చెప్పిరి. ఆర్థిక సంఘములో తన యూహలు కొన్ని కొనసాగ లేదనియు, కంగరాష్ట్రపుని కాయధికారము లేదనియు కాబట్టి ఆర్థిక పత్రమును సంఘమువారు మరల తయారుచేయవలయుననియు వైచారు చెప్పిరి. ఆయన యూహలు నిజముగా నాలోచనములే. వారి యూహలు ఆధికారసభ్యుల యధికారములను కొట్టివేయుచున్నందున మింట్లోమాల్లేగారి సంస్కరణములు నిష్ఫలము లగుచున్నవి. ఆర్థిక సంఘవిచారణాంతమున సంఘముకు తగిన యూహలు కొన్నిటిని పటేలుగారు వివరణపరిచిరి కాకై కేటేలుగారు నుడిచిరి.

ఆర్థిక వ్యవహారములలో చట్టముల ప్రకారము వాదించవలసినదనియు చట్టముల ననుసరించిన తీర్మానము నెద్దానినైన చేయవచ్చుననియు గవర్నరుగారు పటేలుగారి నడిగిరి. పటేలుగారు తానట్లు చేయలేనని తెలుప ఆర్థిక పత్రము. దాఖలు చేయబడెను.

ప్రశ్నోత్తరములు.

స్వపరిపాలనా సమితి.

గౌ॥ జి. డబ్లియు. భర్మిగారడుగగా, రాజధాని కంఠయు రెండు స్వపరిపాలనా సంఘములు కలవనియు, వాటి సభ్యుల సంఖ్య తెలియదనియు దొరతనము వారి యజ్ఞప్రకారము సి. ఐ. డి. వారు సభ్యుల నామములను ఇతరవిషయములను కనుగొనుచున్నారనియు దొరతనమువారు చెప్పిరి.

వలస కూలీలు.

కామట్ గారి ప్రశ్నకు నూతన వత్సరములలో కీజీడివుల కెవ్వరు చెల్లేదని దొరతనమువారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. పటేలుగారు రడుగగా రాజధానిలో వలస కూలీలను చేర్చుకొనములు లేవనియు 1916 సం॥ వ బొంబాయి రేవు నుండి ఎక్కువని పంపలేదనియు, బంధక వ్రాత విషేధకసభలనే కము రాజధానిలో జరుగుట దొరతనమువారికి తెలియుననియు, ఆ విషయమును గురించి ఇండియా దొరతనమువారి కేమియు తెలియలేదనియు దొరతనమువారు చెప్పిరి.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ

ఈనెల 13 వ తేదీని జరిగిన శాసనసభలో గౌ॥ హుల్లాగారాధిక పత్రమును హాజరుపరిచిరి.

సివిల్ సర్వీసులోనివారికి 8 న్యాయమూర్తివదవులు రాష్ట్రీయసర్వీసులోని వారికి నాలుగు ఒసంగుటకంటె అటుఇటు ఇటునటుచేసిన బాగుండునని గౌ॥ కేల్ కారుగారు తెలియజేసిరి. పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ రిపోర్టు కాలమునె హైందవుల యభిమానము నణగద్రొక్కట న్యాయముగా దనియు, అదృష్టవశమున తమరాష్ట్రములో నాలుగు జరుగుట లేదనియు చెప్పిరి. వీరి తీర్మానము నడ్డగించుచు శాసనసభలో నిట్టివిచారణలు జరుగగూడదనియు ప్రస్తుతమున్న యేర్పాటులు బాగుగనున్నవనియు గౌ॥ స్టాకావుగారుచెప్పిరి.

తర్వాత శాసనసభ కట్టి అధికారము కలదని కేల్కారు గారు మరల చెప్పిరి. ఈతీర్మానమునకు 14 రు వ్యతిరేకముగాను 11 రు అనుకూలముగను చెప్పినందున కొట్టివేయబడెను. గౌ॥ దీక్షితుగారు గూడ నిట్టి తీర్మానము చేయదనియును కొట్టివేయబడెను.

పంజాబు శాసనసభ

తెప్ప నెంటు గవర్నరుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఈనెల 13 వ తేదీని దొరతనమువారి భవనమున సీసభ సమావేశమయ్యెను. గౌ॥ ఎయిక్ మన్ గారు ప్రమాణముచేసిన తర్వాత గవర్నరుగారు బాద్షాదు లొంగుటను తెలిసి ఆందు పంజాబు యోధులొనర్చిన సాహసకృత్యముల వర్ణించి ఈముపజయము జర్మనువారి నణచునని చెప్పిరి. సభికులందరు సంతసము సెంది రాజప్రతినిధిగారి కభినందన ప్రత్యేమొకటి పనుప నుత్సహించిరి.

తర్వాత కొన్ని ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

తర్వాత గౌ॥ లండన్ గారు ఆర్థిక పత్రమును హాజరు పరిచిరి. గౌ॥ మెనాన్, షేగర్, తామ్సన్, క్రెయిగు, ఎయికుమర్, బ్లౌన్డ్, గాడ్ గార్లు ఆపక్షమును విశదీకరించిరి.

కార్యనిర్వాహక సభ.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యుద్ధానంతరము పంజాబులో నొక కార్యనిర్వాహకసభ నేర్పరుపవలయునని గౌ॥ బక్సి సోహాల్ లాగుగారు నుడిచిరి.

పంజాబు, బీహారు సంయుక్త రాష్ట్రముల కెంతమాత్రము తీసిపోవునది గాదని చెప్పి రాజాశ్రయముగారు వైతిర్యా నము ననువదించిరి.

ఈ విషయములో తమ కేయధికారము లేదనియు వై అధికారులు నిర్వహించవలయు ననియు యుద్ధానంతరము ఇండియా పరిపాలనా రియర్డి నెరవేర్చిన బాగుగ నుండుననియు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. ఈ తీర్మానమును చాల మంది సభికు లామోదించుటచే తీర్మానమును ఇండియా దొర తనమువారి కనిపిరి.

బక్సి సోహాల్ లాగుగారి 30 వత్సరపుల భూమికిస్తు పెటర్ మెంటును గూర్చిన చర్చ ప్రస్తుతము తుడదనిరి.

పంజాబు మహమ్మదీయులను గూడ నిర్దేశ రాష్ట్రము లందుకలేనే సామ్రాజ్య శాసనసభకు ప్రజల తన్నుకొనకలసినదని ఫల్లే హాసేగారు నుడిచిరి.

తర్వాత ధాన్యకొరత దొరతనమువారి యభిప్రాయమును తెలియజేయుచు మహమ్మదీయుల కధికార మిచ్చిన హిందువుల యధికారము తగ్గుననియు చెప్పి పంజాబుసభకు ప్రజలు సభ్యుల నెన్నుకొనవలయునా అని అడిగిరి. తుదకు సభికుల యభిప్రాయము మీద తీర్మానము హుసేన్ గారి పక్షము చేయబడెను.

తమ నాకరిని వదల నున్న విద్యాశాఖాధికారి గౌ॥ గాడ్ గారిని గవర్నరుగా నియమించిరి.

ఆర్థిక పత్రములో 1917-18 సం॥ వ ఖర్చు 609914000 రూపములు. ఇది సవరణచేసినదానికంటె 40లక్షల అధికముగా నున్నది. నిలువవైకము సవరణ చేసియున్నా కంటె రిలీఫు లధికముగా నున్నది. ఆర్థిక పత్రము వర్ష పరిమితిని బట్టి తయారు చేయబడినది. వర్షములేనందున మైదు తక్కువగా నున్నదని ఆర్థిక వ్యవహార కార్యదర్శి గారు చెప్పిరి. పోలీసుఖర్చులు తక్కువైనవి. పన్ను బాష్టిగా నున్నది. విద్యావిషయమై 1 1/2 లక్షలును ఎడ్యుకేషన్ జ్ఞాపకబిన్న వైద్యకళాశాలకు ఆరోగ్యవ్యవహారముక్రింద ఒకలక్షరూపములు ఖర్చైనవి.

బాద్షాదు స్వాధీనము.

లాహోరు మార్చి 13:- ఈ రోజున జరిగిన సభలో బాద్షాదు స్వాధీనమైన సంగతి గురించి తెప్పి నెంటు గవర్నరు గారు నూచించిరి. ఈ సందర్భమున లాహోరునందున్న ప్రభుత్వమువారి ఆలయములన్నిటి మీదను ఆంగ్ల పతాకములను జయమాచకముగా ఎగురవేయు చుండిరి. నగరమందంతటను దీపారాధన గావించిరి. మహమ్మదీయులకు పవిత్రమైన ఆలయము లన్నియు బాగ్రతగా కాపాడబడునని లెఫ్ టినెంటు గవర్నరుగా రభయపాస్త మిచ్చినమీదట మహమ్మదీయులందరు సంతృప్తపూర్వము లైరి. స్థానిక శాసనసభలో సభ్యులుగానున్న దివానుబహదరు క్యాబా యూ సఫ్ సాగారు సభాసంతరమున నింటికి బోవు సమయమున దొరతనము వారి మందిరపు మెట్లనుండి కాలు జారి నేలబడిరి. ఈయన వార్ధక్యముచే కాలు జారి పడినందున తలకు గాయములు తగిలినవి- వైద్యసహాయము నిమిత్తము వెంటనే నమాచారుము పంపబడెను. తగిలిన గాయము లెక్కినో తెలియలేదు.

సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ.

ఈసభలో గౌ॥ పిక్ గారు ఆర్థిక పత్రమును హాజరు పరిచిరి. 1916-17 సంవత్సరమున ఆదాయము 6,76,98000 రూపములును ఖర్చు 68097000 రూపములును అగునని తెలిచిరి. పత్రములో నాదాయము 69264000 రూపములుగా 16 లక్షలు హెచ్చినది. ఖర్చు 67516000 రూపములకు తగ్గినది. మంచి వర్షములు, వ్యాపారము, తక్కువ ధరలు రాగిమైరు బాగుగ పండినందున అభివృద్ధి కలిగినది. 1917-18 సం॥ పు ఆర్థిక పత్రములో ఆదాయము 69584000 రూపములును ఖర్చు 69598000 రూపములుగా నున్నది.

ఆర్థికదశ యంత కష్టముగా నున్నచు సకాలవర్షమువలన లాభము కలిగినదనియు 4 లక్షల రూపములు తగ్గుటకు బదులు 17 లక్షలు హెచ్చిన దనియు, ఈప్రకారము మైరు పండి వర్షము గురిసిన ఆదాయము హెచ్చుననియు, విద్యా విషయమై 2 1/2 లక్షలును వ్యవసాయ విషయము 7 1/2 లక్షలును, గోధుమమైరునకును, వైసితలపురమున అంటువ్యాధి వైద్యాలయమునకును కొంత ఖర్చుచున్నదనియు గౌ॥ పిక్ గారు చెప్పిరి. తర్వాత నాయాశాఖలవారు తమ విషయములను హాజరుపరిచిరి.

బర్మాదేశ శాసన సభ.

రంగూన్, మార్చి 13:- మార్చి 12వ తేదీని లెఫ్ టినెంటు గవర్నరు గారి అధ్యక్షతక్రింద బర్మాదేశపు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. ఆనాటి కార్యక్రమమునకు పూర్వము మాండలేవాస్త్రవు లగు బర్మా ప్రజల నయ్యకమును గ్రహించి అధికృతగాంచిన గౌ॥ మాంగ్ బాటాకుగారు మృతి నొందుటచే సభకు కలిగిన నష్టమునకు సభవారి తరపున అధ్యక్షులు తమ విచారమును తెలియజేసిరి. హాడ్ మాంగ్ బాటాక్ గారు అనర్గి మేజిస్ట్రేటు గాను మునిసిపల్ కమిషనరు గాను పనిచేసి యుండిరి. వీరు ప్రజాక్షేమము గోరుచు చాల వరకు ప్రజావృద్ధికి సాటుపడిరి.

వీరు శాసనసభలో సభ్యులుగా నున్న కొలది కాలము లోనే తోడి సభ్యులు వీరి సమరసగుణములను శ్లాఘించి వానిని నేర్పుకొన వారంభించి సభ్యులందరు తమకు గల ఆధికృతను ఉపయోగించి యుద్ధములను ప్రజలందరు బలపరు

చున్నట్లు చేయవలెనని ఒత్తిపలికిరి. ఈ కార్యము సామ్రాజ్య మందున్న ప్రతిమనుష్యునకు ప్రధానముగ జేయవలసిన విద్య కధర్మము. స్వలాభమునైన మానుకొని ఈ పనికి పాటుపడ వలెను. సామ్రాట్టనకును సామ్రాజ్యమునకును మన ప్రభుత్వ క్రి లోటులేకుండ మన రాజ్యమందు తగిన కృషి జేసి ఈ యుద్ధ ఋణమును జయప్రదము గావించవలెను.

సవరణ జేసిన ఆర్థిక పట్టిని 1917-18 సం॥కు ఆర్థిక కార్య దర్శి గారగు గౌ॥ డబ్ల్యు. జే. కెయితుగారు సభవారి ఎదుట బెట్టిరి. సంవత్సరాంతమున 83½ లక్షల రూప్యముల రా ష్ట్రీయ నిలువ లేలేదు. ఇది గత వర్షానంతరమున తేలిక నిలువ కంటె 10 లక్షలు తక్కువగా నుండినది. సవరణజేసిన ఆర్థిక పట్టిలో 1918 సం॥ జనవరిమాసము 81 తేదీవరకు 57½ లక్షల రూప్యములు ఎక్కువగా కనబరచుటకై 10 మాసములకు వచ్చెడు ఆదాయములు కూడ జేర్చబడినవి. మొత్తముమీద 26½ లక్షల రూపాయలకంటె హెచ్చు కనబడెను. యుద్ధ కారణముచే అటవి ఆదాయము చాలా తగ్గినది. వ్యయసందర్భమున సవరణజేసిన అంచనాలో 552½ లక్షల రూపాయల మదింపు చేయబడినది. ఇది 1917 సంవత్సరము వరకు యుద్ధముండునని వేసిన ఆర్థికపత్రపు అంచనా కంటె 6½ లక్షల రూపాయలు తక్కువగా నుండును.

రంగూనునందు బహిరంగ సభలు యుద్ధఋణసందర్భ మున సమావేశమైనవి. రాష్ట్రమునందెత్తరప్రదేశములందు గూడ ఈవిషయమైన సభలను సమకూర్చవలెనని ప్రచురముచేయు చుండిరి. అనేకజనులనుండి చందాలు వచ్చుచున్నవి. యుద్ధ ఋణమునకుగాను 20 లక్షల రూపాయలను ఇచ్చుటకు రంగూను పోస్ట్ కమిషనరులు నిశ్చయించిరి.

ఒక చిత్రవార్త - ప్రళయము.

రాజోపు ఏప్రిల్ 22-వ తేదీన ఆస్టిరాయిడ్ మెడ్యూసా అను నొకగ్రహమువలన భూమికి ప్రళయోద్రవ ము రాగలదని అనేకు లనుకొనుచున్నారు.

ఆస్టిరాయిడ్ మెడ్యూసా అనుగ్రహము చక్రగతిలేఖ యందు ఒక లోకచక్రతో డీకొని నూర్యగ్రహము వైపుకు విశేష వేగముతో పడుచున్నదనియు, ఈదినమునుండి మాసము లకాలములోపల తప్పక భూమిని దాటవలయును, అమెరికానేష నల్ అబ్జర్వేటరీవారు నిర్ధారణచేసిరిట. ఈగ్రహము భూమిని దాట పోతు అమెరికాలోని మెక్సికో ప్రాంతమెయ్యందునని లెక్కనలన లేలినది. గ్రహము చెప్పబడిన కాలమునకు కొంచ మాలస్యముగా పడునెడల పసిఫిక్ మహాసముద్రమునందు ఒడ వచ్చును. కొంచెము ముందే తటస్థియమెవల మెక్సికో అభాత మునందు పడవచ్చును. గ్రహపతనమువలన గొప్ప భూకంపము కలుగుటయే గాక 800 మైళ్లవఱకు మట్టుచుక్కల గొప్ప సముద్ర గండ్రగోళము జరుగునని కొందఱును, రెండు అమెరి కాలయందును జీవములన్నియు నశించుననికొందఱును చెప్పు చున్నారు. దీనివలన యునైటెడ్ స్టేట్సుభాగమంతయు భూ గర్భితమగునని కొందఱి యభిప్రాయము.

కొలంబియానందుండు కార్ పండితులు దీనివలన భూమికి మహాప్రళయము సంభవింపవచ్చునని వ్రాసిరి. అది పడినపోల మాత్రము భూమి అంతయు ఆవిరి యగునని స్మిది యార్ పండితు లనిరి. మఱి కొందఱు పండితులు కార్ పండి తునితో నేకిభవించిరి. ఇంకేమియు జరుగకుండు నెడల ఆ గ్రహము భూమిలో చాలభాగమును జొచ్చుకొనునని అందఱు నభిప్రాయపడిరి.

ఎట్లయినను నూర్యునిచుట్టును భూమి సంచరించు స్థితి మారుననియు, భూమి యాకారము మారుననియు, భూమి చక్రగతిలేఖయు మారుననియు చెప్పబడినది. ఉపద్రవముమాత్ర ము తప్పదట.

ఈ చిత్ర వృత్తాంతము "ఆస్పెన్" అను పత్రిక యందు జనవరి నెలలో ప్రచురితమైనదని తెలియుచున్నది. ఇది యంతయు నసత్యమని మన మనజాలకపోయినను ఇట్టి వృత్తాం తము లెన్నియో మన మిదివఱకు వినియే యున్నామని చెప్ప గలము.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందు కో,
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటి.

శాశీలోనుండు అనేక చిత్రమయిన మంచి వస్తువులు మీరు బహు చవుకగ సప్లయిచేతురు.

ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

మన సత్వర రాజకీయ చర్య.

(1)

డాక్టరు టి.ఎం. నాయుడుగారి యువన్యాసము.

నిన్నటి సాయంత్రము విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో "మన సత్వర రాజకీయచర్య" అను విషయమును గూర్చి డాక్టరు టి.ఎం. నాయుడుగారు పన్నునించిరి. గౌ॥ అచార్యుడు తంబి మాస్కయ్యగారు రధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు ప్రారంభోపన్యాసము నిచ్చుచు ప్రస్తుతము హిందూదేశమున వైకమత్యము లేక విభక్తమై యున్నది కనుక ఈ సమయమున హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మీయగుదల దనియు అట్టి చిన్నయెడల తక్కిన సంఘములకంటె హిందూదేశములో నున్న మహమ్మదీయసంఘపుస్థితి మరింత దీన మగుననియు దేశ పాలనా విషయమున మహమ్మదీయులకు పాలుండక పోవు ననియు చెప్పిరి.

డాక్టరు నాయుడుగారు పన్నుసము నారంభించి యిట్లు నుడిచిరి. మన భూవిరాజకీయాభివృద్ధినిగూర్చి తెలిసికొనవలయు ననిన మనపూర్వస్థితిని కొంచెము యోచింపవలయును. భారతీ యులు తమకు రాజకీయాభివృద్ధి నొసంగుదని నిరంతరమును ప్రభుత్వమువారి నడుగుమండిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారును వారికోర్కెలవై అప్పుడప్పుడు కొన్ని రాజకీయాధికారములను ప్రజల కొసంగుచుండిరి. ప్రజల డిగిన అన్ని అధికారములను ప్రభుత్వమువారి రిచ్చుచుండిరిని మన మనజాలము. ప్రభుత్వము వారి రిచ్చదగిన రాజకీయవిషయపు హక్కులకంటె ఎక్కువ హక్కులను ప్రజలెప్పుడును అడుగుచునే యుండును.

రాజకీయ స్థితులు దిగదిన ప్రవృత్త మా న ము లు గ నే యున్నవి యని నమృతము చెప్పినప్పుడు కొంత సంస్కృతి గలు గును. ఇంతకు క్రితము కొంతకాలమువఱకు తమ స్థితులు బాగుగనే యున్నవని ప్రజలు నమ్మియుండిరి. మింటో మార్గి గార్ల సంస్కరణములు 1909 వ సంవత్సరమున అచటలోకి వచ్చినప్పుడు ప్రజల తొత్తుదగమున వారిని స్వీకరించిరి. ఈ వర మును వారు స్వీకరించి రెండవవర మెప్పుడు వచ్చునో యని యెదురు చూచుచున్నారు.

గత రెండుసంవత్సరముల క్రిందనుండి ప్రజల రాజకీ యాశయములు విపరీతస్థితి నొందినవి. స్వరాజ్యోద్యమము బ్రిటిషుప్రజలచేగాని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిచే గాని ఎన్నటికిని అంగీకృతము కాజాలదు. ఈ యాందోళనము కష్ట కారణ మైనది. ఐంగ్లండు స్వరాజ్యోద్యమమునుగూర్చి మనకు దెలియును. 1800 వ సం॥ రము వఱకు ఐంగ్లండునందు ఒక పార్లమెంటు సభ యుండెను. సంయోగ శాసన మేర్పఱుప బడిన వెనుక పార్లమెంటును తీసివేసిరి. ఈ పార్లమెంటు సభను మఱు సెలకొల్పజేయుటయే ఐంగ్లండు స్వరాజ్యో ద్యమపు ముఖ్యాభిప్రాయము. హిందూదేశమున కింతకు ముందెన్నడును పార్లమెంటుసభ యునుండలేదు లేదు. భార తీయుల కెన్నడైన స్వపరిపాలన మనునది యుండునదేనా సుదే హ మగుచున్నది. ప్రాచీన హిందూదేశమున స్వపరిపాలన మనునది యుండినట్లు గ్రంథలములగు నిదర్శనము లేమియు లేవు. పూర్వకాలమున భారతీయులకు స్వపరిపాలన ముండె నని యనుకొననను, అప్పటికిని ఇప్పటికిని నమకు ఎన్ని వేల సంవత్సరములో గలించినవి. దీనివల్ల మనకు స్వపరిపాలనము నందు వారసత్వములముగా వచ్చు అభిరుచి గలదని మనము వాదించుటకు వీలులేదు. అట్టి యభిరుచియే యున్నయెడల ప్రస్తుతపురపాలనా సంఘముల పాలనము మఱింత బాగుగా నుండియుండును.

కనుక మనము స్వరాజ్యము నభిలషించుటకుమును స్వ పరిపాలనమునందభిరుచి చూపించి దానికి మన మర్హులమని రుజువుచేయవలెను. ఒకదేశమునందు సంపూర్ణమగు వికమత్య ముగల ఏకజాతీయుండినచే తప్ప ఆదేశము స్వపరిపాలనమునకు యోగ్యతగలిగియుండజాలదు. ఐంగ్లండునందు కొన్ని ప్రాతెస్తుం టుజిల్లాలు నుండినందున ఆదేశమునకు స్వపరిపాలనమీయలేదు. దేశజనులు మంచి విద్యాయోగ్యులేలు గలిగి తమ అధికారము ను, స్వపరిపాలనాశక్తిని బాగుగా వినియోగించుకొనగలిగి యుండవలెను. ఈ కారణమువలన భరతదేశస్థితి నెఱింగినవా రెవ్వరును స్వపరిపాలనమునకు హిందూదేశము తగునని అన జాలరు. ఆంగ్లరాజకీయ పరిస్థితులందు విశేషానుభవము గల ఒక ఆంగ్లయువతియే (దెసెంట్యు) ఈ ముద్యమము నాగం భించుట మఱియు విచిత్రకరముగానున్నది.

హిందూదేశముపట్టి భూగోళ వైచిత్ర్యముల ప్రదేశమని ఆమెయే 1905 వ సం॥ రమున వ్రాసియున్నది. ఇట్టి దేశము

నకు స్వపరిపాలన మీయగుననుట అసంభవము. "హిందూ దేశమున ఆంగ్లపరిపాలనము న్యాయమైనది, భారతీయులు కార్యభారమును నిర్వహించుటకు ముందునేర్చుకొని రాజకీయ విషముల నాంగ్లలమూలమున అంతరము స్వపరిపాలనమునకు కడంగవలయు"నని ఆమెయే 1911వసం॥మున చెప్పియుండినది. తరువాత దెసెంట్యు తమ ప్రయత్నమును దేశీయ మహాసభ యందు నెక్కజేసికొనుటకు ఎట్టి దెబ్బంపులను, ఉద్బోధనలను జేసినో నాయుడుగారు వివరించి, దెసెంట్యు నూచించిన మార్గముల ప్రకారము స్వపరిపాలన మనవరమేమో చెప్పట దేశీయ మహాసభవారి పని యని చెప్పిరి. స్వపరిపాలనమునకు భారతీయులు ఇంకను తగినవారు కారు. స్వపరిపాలనము రాజ్యాదని మన మన జాలము, ఎప్పుడో యొకప్పుడు తప్పక వచ్చును. కాని అట్టికాలమును జూచుటకు తామెను, దెబ్బంట్ల మృగా రైనను జీవించియుండులేమో చెప్పజాలమనియు నాయుడుగారు రసిరి. ఆంగ్లకాలమునకు ముందే స్వపరిపాలన మిచ్చినయెడల, అదిదేశమున కుపద్రవకరముగా నుండును

యుద్ధానంతరము సామ్రాజ్య రాజకీయ విషయములందు సంస్కరణములు జరుగునని చెప్పబడినది. ఈ సంస్కరణ ములయందు హిందూదేశమును జేరగలదు. ఆంగ్లదేశమునందును అధినివేశనములందును సంస్కరణములు జరుగు ననుటకుమంచి కారణములు గలవు. కాని హిందూదేశమునందును సంస్కర ణము లేల జరుగవలయునో బోధ పడవచ్చును. యుద్ధాంత రము ఆంగ్లదేశములోని పరిశ్రమలన్నియు అలక్ష్యము చేయ బడి పనివారు లేక విశేష చురు అవ్వ గలిగియుండును. జాతీయ ఋణమునకు వారు వడ్డీని సమకూర్పవలసి యుండును అధినివేశ నములును సామ్రాజ్యమును ఈవిషయమున కలసి ప చేయును. ఈ స్థితులన్నియు యుద్ధానంతరమున హిందూదేశమును బాధిం పవు. హిందూదేశ విషయమున యుద్ధానంతర సంస్కరణ ముల కవకాశము లేదు. రాజకీయ సంస్కరణములందు ఇరగ సంస్కరణములను గూడ చేర్చినయెడల అంతయు రసాభాస మగును.

అనంతరము నాయుడుగారు శాసనసభ్యుల సంస్కరణ విషయవిజ్ఞప్తినిగూర్చి మడిచి ఇది యన్నియు అసంభవములని యు అసంభవములనియుచెప్పిరి. గాఢప్రతినిధిగారియొక్కయు, రాష్ట్రగవర్నరులయొక్కయు కార్యవిగ్రహాక సభలయందని సభ్యులలో సకముమందిరి భారతీయులనుగా నుంచవలయునని సభ్యులు కోరిరి. ఇది మంచి మూ చ న యే. శాసన సభలోని ప్రజా నియోజితు ల గు భా ర తీ యా సభ్యులు కార్యవిగ్రహాకసభలోని భారతీయ సభ్యుల నెన్ను కొనవలయు ననియు ఒక నూచన గామింపబడినది ఇది ఆం గతము. గవర్నరులే పరిపాలనా విషయమున నుత్తరవా దులు, గాన గవర్నరులు తమ కార్యవిగ్రహాకసభు సభ్యు లను స్వయముగా నియోగింప వలయును. లేకున్నయెడల వారికార్యములకు గవర్నరు లుత్తరవాదులు కాజాలరు. శాస నసభయందు ప్రజానియోజిత సభ్యులసంఖ్యయే అధికముగా నుండవలయునని చెప్పబడినది. ఇట్లయినయెడల ఒక ఢిల్లీకు ప్రభుత్వమువారు పుపాదింప దలచినను ప్రజా నియో జితులెక్కువ గుటచే ప్రభుత్వము వారి ప్రయత్నము నిలిచిపోవును. ఈ సంస్కరణములన్నియు ప్రభు త్వమువారికి నిరుపయోగముగా నుండును.

అనంతరము వారు న్యాయ అధికారి హిందూ విషయ మును గూర్చి నుడిచిరి. వారు తమజాతిప్రతినిధుల అభిప్రాయ ముల కనేకులకు కృతార్థముగా ఏకకాల పరీక్షల నామో దించిరిని చెప్పి మఱికొంత తడవుపన్నునించి విరమించిరి.

అధ్యక్షుల అభినందనములతో సభ ముగిసెను

హెచ్. హెచ్. ది నైజాము వారి గ్యారంటీడు స్టేటు రైల్వే కంపెని, లిమిటెడు.

కరుగుటకు పనికివచ్చే ఇరుము ఉక్కు తును కలు 116 టన్నుల సప్లయిచేయుటకు టౌండర్ల కా వలెను. 1917వ సంవత్సరము ఏప్రియలునెల 2-వ తేదీ మధ్యాహ్నము నరకు ప్లేరుక్కిపరుగారు లూబ టౌండర్లను తీసికొనెదరు.

ఒక రూపాయ చెల్లించిన పయిన సికిందరా బాదునందలి రయిలువే ప్లేరుక్కిపరు వారివద్దనుండి టౌండరు ఫారముతో సహా ఇతరవిశేషములు తెలుపబడును. (718)

చెన్న పురి శాసనసభ

రెండవ దినచర్య.

నిన్నను 11 గంటలకు చెన్న పురి శాసనసభ తిరిగి కూడినది. గవర్నరు సభాధిపత్యము వహించిరి.

వ్యవసాయ తేత్రములు.

ఆయవ్యయత్రమునందు నిర్ణయించిన 10 వేల రూపాయల తేట్టి ఉత్తరార్కాటునందు, వ్యవసాయతేత్ర మొక దానిని యేర్పాటు చేయవలసినదని 'దివానుబహదరు సుబ్బారాయలరెడ్డిగా రుపపాదించి చిత్తూరునందో ఉత్తరార్కాటు నందో ఒక తేత్రమును పెట్టుటకు ప్రభుత్వమువా రివత్సరము జమాఖర్చు చేసిరి తెలిపిరి. దానినిచిత్తూరునందో పెట్టుటనుంచిది.

విషయమింకను విచారణయందున్నదని రాజగోపాలాచార్యులవారు తెలిపిరి. చిత్తూరులోని గుడివట్టునందు పెట్టు విషయమును యోచనయందు కలను. ఇంకను స్థలనిర్దేశము కా లేదు. ఎక్కడ పెట్టునది ముందుగ గవర్నరు మెంటువారు చెప్ప బాలరు.

తీర్మానమును యపన్యాసకులు తీసివేసికొనిరి.

మరియొక తీర్మానము.

అనంతపురము జిల్లాలయందు పదివేలపెట్టి ఒక వ్యవసాయతేత్రమును, యేర్పాటు చేయవలసినదని పి. శివరావు గారు రుపపాదించి వ్యవసాయ తేత్రముల ప్రాముఖ్యమును తెలియజెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువా రీతీర్మానము నంగీకరింప జాలరని, రాజగోపాలాచార్యులవారు చెప్పిరి. ముందువత్సరము జరుగవలసిన కార్యవిధాన మప్పుడే నిర్ణీతమై యున్నది. ఎప్పుడో యొకప్పుడు అనంతపురము నందు తేత్రము నేర్పాటు చేయుదురు.

అనంతపురము జిల్లాలయందు వ్యవసాయ తేత్రము నెంత త్వరగపెట్టిన యంతమంచిదని, శివరావుగారుచెప్పి తీర్మానమును తీసివేసికొనిరి.

పశుపాలక తేత్రము.

బొబ్బిలి-కిమిడి, దున్నుపాళులను, మంచి వృద్ధిచేయు తేత్రము నేర్పాటు, చేయుటకు, 20 వేలను పెట్టవలయునని, బి. వేంకటపతిరాజు గారు రుపపాదించిరి. ఒంగోలు పశువుల వలనే బొబ్బిలి-కిమిడి పశువులక్రేస్త్రమైనది. ఒంగోలు వానిని రక్షించినట్లుగ నే, బొబ్బిలి పశువులను రక్షించవలసిన యవసరముండను.

విచారణ జరిపి సిఫార్సులు చేయవలసినదని, వ్యవసాయ శాఖాధికారిని ప్రభుత్వమువారు కోరుదురు.

ఉపపాదకులు తమ తీర్మానమును తీసివేసి కొనిరి.

వరదతి సంఘములు

"45 బి" పద్ద లోనుండి 32 లక్షల రూపాయల ఖర్చును తగ్గించి ఆసామును పరపతిసంఘములకింద పెట్టవలయునని రామ అయ్యంగారు కోరిరి. ఇటీవల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులను యెక్కువచేసినట్లుగ నే, తనిఖి ఇనపెక్కువలను యెక్కువ చేయవలయును. గురుస్తాలనుకూడ యెక్కువ చేయవలయును.

తనిఖి సిబ్బందిని యెక్కువ చేయవలసిన యవసరము లేదని సర్ ఆలజ్జాండురు కార్వ్యగారు చెప్పిరి. రిజిస్ట్రారు కొంతసిబ్బంది కావలయునని కోరినయెడల, ప్రభుత్వము వారట్లు చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారు.

రామ అయ్యంగారు తీర్మానమును తీసివేసి కొనిరి.

ఏజన్సీ ప్రాంతములు

ఏజన్సీ ప్రాంతములందు పరపతి సంఘములను స్థాపించుటకు, కావలసిన అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారును, సిబ్బందిని యేర్పాటు చేయుటకు 11 వేలను అదనముగ ఖర్చుచేయ వలయునని, ఆకెళ్ల నూర్యనారాయణ రావు పంతులుగా రుపపాదించిరి. ఏజన్సీ ప్రాంతములందలి ప్రజలకు కొంతయుపకారము చేయుటయే తీర్మానపు టుద్దేశము.

ఏజన్సీ ప్రాంతములందు పరపతిసంఘములను నెలకొల్పుటపై పనిచేయవలయునని దొరతనమువారి కున్నది. ఇంక కోరకు ప్రత్యేకము సాము నేర్పాటు చేయవలసిన జరూరు లేదు. ఏజన్సీ ప్రాంతమునందలి జిల్లా ఆధికారులు వీనివిషయమై ఏమి చెప్పదుకో ప్రభుత్వమువారు కనుక్కిందురు.

తీర్మానమును ఉపపాదకులు తీసివేసికొనిరి.

పత్రిక చందాలకింద ఆయవ్యయ త్రమునందు, 38

వేల పద్దుకలదు. ఆఖర్చు వివరమును తెలుపవలయునని, టి. రంగాచార్యులవారు, కోరగ, దానినిగురించి ప్రశ్నించెద మని ముందుక తెలిపి యుండవలయు నని కార్వ్యగారు చెప్పిరి.

బీదజిల్లా బోర్డులకు సాహాయ్యము.

15 వేలను సివిలుఖర్చులోనుండి తగ్గించి, దానిని సరిసమానముగ, బీదస్థితియందున్న బల్లారి, అనంతపురము, కడప జిల్లాబోర్డుల కియ్యవలయు నని, శివరావుగారు కోరిరి. జిల్లా బోర్డులకు ప్రస్తుతముసాముపంచిపెట్టుపద్ధతిప్రకారము బీదస్థితియందున్న చాలచిత్తులు పడుచున్నవి. పూర్వముట్లుకాదు. పూర్వమువాని యవసరములనుబట్టి సాము ఇచ్చుచుండెడివారు. ప్రస్తుతపు కార్యవిధానమును మార్చుమని శివరావుగారు కోరుట లేదు. నీలగిరి కోర పెట్టు జిల్లాబోర్డులకు ప్రత్యేకముగ ప్రభుత్వమువారు ధనసాహాయ్యము చేయుచున్నారు. అట్లే, తీర్మానమునందు దుదహరించిన వానికిని సాహాయ్యము చేయవలయును.

ఆయాజిల్లాబోర్డులు చెల్లించు భూమిపన్నునుబట్టి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి దిచ్చు సామును పంచిపెట్టుచున్నారని రాజగోపాలాచార్యులవారు తెలియజేసిరి. ఆపద్ధతి తృప్తికరముగ నుండకపోవచ్చును. కాని పనిచేయుటకుమాత్రము నులువైనది. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానమును నంగీకరింపజాలరు.

మోచల్ల రామచంద్రరావు, ఆమంచల్ల కృష్ణరావుగార్లు తీర్మానమును బలపరచిరి. నీలగిరి, కోరాపెట్టు జిల్లాబోర్డులకు వలనే బల్లారి అనంతపురము, కడపబోర్డులకునుచేయవలయు నని, కృష్ణరావుగారు కోరిరి.

బి. వి. నరసింహ అయ్యరు, కే. రామఅయ్యంగారును తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఆదేశపత్రం సామును ఇచ్చుటవలన లాభ ముండదు, కాని బీదస్థితియందున్న బోర్డులకు మాత్రము ఏదో మోస్తరుగ ఎప్పుడు సాము మట్టజెప్ప పద్ధతిని ప్రభుత్వమువారు అవలంబించవలసిన దని శివరావుగారు చెప్పిరి.

బల్లారి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు వ్రాసిన బాబు ప్రభుత్వమువారి యోచనయందున్నదని రాజగోపాలాచార్యులవారు చెప్పిరి.

తీర్మానమును తీసివేసికొనవలసినదని గవర్నరుగారు చెప్పగ ఉపపాదకు లట్లు చేసిరి.

బల్లారి జంతుహింసా నివారక సంఘము.

బల్లారిలోని పశువైద్యాలయమునందు కోశభాధిత పశువులకొక కొక వసతి మందిరమును నిర్మించుటకుగాను బల్లారి జంతు నివారణ సంఘమువారికి 6000 రూ॥ల సొసంగవలయునని గౌ॥ పి. శివరావు గారు రుపపాదించి 300 రూ॥ల చందాలతో సంఘమువారే సంఘ కార్యభారమును నిర్వహించుచున్నారని నుడివిరి.

సంఘనిధిలో సగముపాలును మాత్రము ప్రభుత్వము వారు భరింతురని దివాక బహదరు పి. రాజగోపాలాచారి గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

కాలువల మరమ్మత్తు.

ఒకింగోహము కాలువ, నాగపట్టణము, వేదరంగము కాలువల అభివృద్ధికొక కొక సామునకు మర 1 1/2 లక్ష రూ॥లను చేర్చవలసిన చిందబరహాథ మొదలియూ గారురపపాదించి ఈకాలువలనలి వర్తకోపయోగమును విశేషముగా వివరించిరి.

గౌ॥ గిల్మను గారు ప్రభుత్వము వారి పక్షమున తీర్మానము పట్ల తమ సానుభూతిని జూపి ప్రస్తుతము రైలువేవారు తమ కార్యములను నిర్వర్తింప జాలకున్నారు. కాన ప్రభుత్వమువారు కాలువలను బాగుచేయించి వర్తక వసతులను గల్పించుట ఉచితమని నెలవిచ్చి, కాలువల మూలమున జరుగు వ్యాపారము నానాటికి తగ్గుచున్నదనియు, దీనికి కారణము రైలువేల పోటీయో లేక, కాలువలు నిర్వహింప బడుట తగ్గిపోవుటయో చెప్ప జాలమనియు నుడి వి రి. ఒకింగోహము కాలువ లో ఉత్తర భాగము నలి అడుగుల లోతునను, దక్షిణమున 2 అడుగుల లోతునను నీరుతగ్గిపోయినదని తెలియుచున్నది. ఈ భాగములను బాగుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రేర్పాట్లు చేయించిరి. వేదరంగము కాలువయందును కొంత నీరు తగ్గినని తెలియవచ్చినది. దీని సందర్భమున, వాస్తవ స్థితి లింకను ప్రభుత్వమువారికి రాలేదు.

ఈ తీర్మానము సందర్భముననే నావ వర్తకపు లై సెన్సులను గూర్చి యోచింపవలెనని ఎం. రామచంద్రరావుగారు చెప్పిరి.

కాలువల వర్తకము సందర్భమున ప్రభుత్వమువారి దిచ్చిన నమృతమునకు ప్రభుత్వమువారికి నమస్కరించుచు యాకులు పులన్నేను నేతు గారును అహమ్మయతంబి మార్కయూరు గారును నుడివిరి.

ప్రభుత్వమువారి దిచ్చిన నమృతముతో ఉపపాదకులు తమ తీర్మానమును చదువకొనిరి.

చెఱువుల మరమ్మత్తు

చెఱువుల మరమ్మత్తు విషయమునకు వినియోగ పజుచుటకు మదింపు చేసిన సామునను ఒకలక్ష రూ॥లెక్కువచేసి దానికి తగినట్లు పట్టికు వచ్చుకాఖ సివిలు పనులు అను పద్దునుండి తగ్గింపవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావు గారు రుపపాదించి కొంతతడ వుపన్యసించిరి.

గిల్మను గారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు నూపరిం టెండింగు ఇంజినీరులనుండి వచ్చిన మదింపు పట్టికలపై ఈఆర్థిక పత్రము తయారు చేయబడినదనియు ప్రస్తుతమున్న ఉద్యోగుల జీతములకు ఇతరవ్యయములకు కావలసిన మొత్తము మాత్రము ఈపద్దునందు చేర్చబడినదనియు, పట్టికు వచ్చుకాఖవారు చెరువుల మరమ్మత్తు పనులవిషయపు ప్రాముఖ్యమును తగ్గింపలేదనియు చెప్పిరి.

ఇంకను చేయవలసిన పనికొంచున్నదని తెలియుచున్నదని ఇరిగేషను సభయందు చెప్పబడిన దనియు అంతయు పూర్తియైన దని తెలిసినంతవఱకు ఆవిషయమును చెప్పదగదనియు కె. రామయ్యంగారు చెప్పిరి.

మందిరముల నిర్మాణమున కంటే చెఱువుల విషయమున కెక్కువ ప్రాముఖ్యము నీయవలసినదనియు, క్రొత్తమందిరముల సందర్భమున ఆర్థికపత్రమున 21 లక్షలను జూపియు, 16 లక్షలకే వివరములు చెప్పబడినవి గాని తక్కిన 5 లక్షలు నిలువగా నెందుల కుండవలయునో తెలియుట లేదనియు ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు నుడివిరి.

గత రెండుసంవత్సరములనుండి చెఱువుల మరమ్మత్తుల కొక కధికవ్యయమును జేయుచున్నారని గవర్నరుగారు చెప్పిరి- కృష్ణరావుగారి తీర్మాన మోడిపోయెను-

"సివిల్ వర్కుస్" అనుకీర్తి కనుండి 10800 రూ॥లను దీసివేసి చెఱువులు మున్నగు నీటిపారుదలవిషయపు సంస్థాపనల క్రింద జేర్చవలసినదనియు, ఆమొత్తముతో తడవల్లి, ఆనకాకొట కాలువలు మున్నగువాని తూములను బాగు చేయింపవలసినదనియు బి. వి. నరసింహయ్యరుగారు రుపపాదించి కొండతడ వుపన్యసించిరి.

తూముల మరమ్మత్తుల యందుపని చేయుచున్నామనియు, కాలువలను చాలకాలమునుండి బాగుగా పని చేయుచున్నవనియు ప్రస్తుతము చాలినన్ని ఏర్పాట్లు లేవని తలంపవలదనియు గిల్మను గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

తీర్మానము నుపపాదకు లుపసంహరించు కొనిరి.

విశాఖపట్టణములోని మేరీరాణి పాఠశాల సందర్భమున బి. వేంకటపతి రాజుగారురపపాదించుకొన గోరినతీర్మానమును వేంకటపతి రాజుగారే యవసంహా రించుకొనిరి.

నిన్నటికార్య క్రమము ముగిసెను. ఏప్రిలు 2 వ తేదీని సభముజల జరుగును.

మేలైన మద్రాసు నస్యము.

ఆంధ్రదేశమునంద నేకులచే ఉపయోగింప బడుచున్నది.

24	తులములు	గల	కేరు	1-కి	0-14-0
12	"	గల	"	1-కి	0-8-0
120	"	గల	వీశే	1-కి	8-8-0
సుగంధనస్యము				బుడ్డి	1-కి 0-4-0

ఎల్. ఎస్. యశోదానందరా కంపెనీ,

5, గోపాపాహెబు సందు, బార్డిటవుకే మదరాసు.

727 FOR SALE. 327

(1) ఫిగిన్ నూపర రామల్ అయ్య యంత్రమును, (2) క్రొత్తది యగు పూర్వేపు ఫోలియో (ట్రెడిలును (3) మంచి ఇనుపస్టాండింగు యంత్రమును, (4) 2 క్రేటు (వేమర్, 2 ఇంగ్లీషుబాడి తెలుగు కేసులును, (5) 4 వైకా, 2 ఎకా పి ఇంగ్లీషు కేసులును, (6) అనేకములగు హెడ్డింగు టైపులును మున్నగు సమస్తావకరములు గలిగి బాగుగ పని చేయగల మద్రాసు యంత్రాలయమును కొనువారు కావలయును. మొదటకొనిన ధర 2,500. తగ్గధరకు యిచ్చి వేయబడును.

విలాసము:—ఎస్. ఎ/ం మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

ఫోర్ట్యునెంటుజారిజెటు

13-3-1917.

స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటు పదవి.

బంగా ముత్తస్వామి నాయుడుగారు- తిరుపతి, ఇమ్మానేని వేంకటేశ్వరరావు నాయుడుగారు-కాంపలి, బల్లారిజిల్లా. నాభి రామమూర్తిపంతులుగారు- బరంపురము- గంజాముజిల్లా.

రావుబహదూరు కేసానపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారు- విశాఖపట్టణము.

రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటు పదవి.

బండారు లక్ష్మీనారాయణ నాయుడుగారు, బొబ్బిలి, విశాఖపట్టణము.

సాగరం గురురావుగారు మదనపల్లి, చిత్తూరుజిల్లా.

సాక్ష్యమును వ్రాయునధికారము.

న్యాయతి లక్ష్మీరెసింహారావు పంతులుగారు-కర్నూలు బదిలీ

డిప్యూటీ కలెక్టరు పేరీపు అహమదు ఆలీసాహేబుగారు మధురనుండి గోదావరికి-

గోదావరి ఉన్నీరును డివిజనునుండి అసిస్టెంటు ఇంజనీరు సతీశ చంద్ర ముజుందారుగారు కాచేరిపనికి చీపు ఇంజనీరు కచేరికి

వైద్యశాఖ నియామకము

రాఘవేంద్ర గోపినాథరావుగారు మండల వైద్యాధికారి-కర్నూలు-

తాలూకాబోర్డు మెంబరుపదవి

అనంతపురం నరసింహారావుగారు-వాలిసిద్ధ పీఠపుగారు- హోస్పేట - బల్లారిజిల్లా. దేశాయభీమశేన రావుగారు. ఆదోని - బల్లారిజిల్లా. అన్నె సిద్ధపుగారు - బల్లారి.

బల్లెపల్లి మునినారాయణ పేటిగారు. చిత్తూరు. పి. దొరసామి మొదల్యారుగారు నాగరూరపెద్దనుబ్బయ్యగారు-జమ్మలమడుగు - కడప - ఆర్ - పరంజోతి గారు బి-ఎ-ఎల్-టి-నెల్లూరు. మున్సిసిపల్

సారంగం భీమశంకరరావు పంతులుగారు-రాజమండ్రి. ఉప్పులూరి వేంకటప్పయ్య పంతులు గారు - తెనాలి. సంతాచిన వేంకటప్పయ్యగారు-తెనాలి.

జిల్లాబోర్డు

టి- జి- కృష్ణస్వామి నాయుడుగారు బి-ఎ- బల్లారి. విద్యాశాఖ నియామకము

సెండింగి సుబ్బారావుగారు- సంస్కృత పాఠశాలల మాహర్షింటు

సము అసిస్టెంటు మాపర్వైజరు పరీక్షలు

ఈసంవత్సరము ఏప్రిల్ 26-27 తేదీలలో ఆంధ్రరాష్ట్రము బల్లారి- బరంపురము- కల్లికోట - చిత్తూరు- కడప- గుంటూరు- చెన్నపురి-నెల్లూరు- రాజమండ్రి- విశాఖపట్టణములలోను, ద్రావిడరాష్ట్రమున కోయంబుత్తూరు- మధుర- మంగుళూరు- నేలము-తంజావూరు- తిరునల్వేలి పట్టణములలోను ఈపరీక్షలు జరుగును.

మెట్రికు- ఎఫ్-ఎ-బి-ఎ- పరీక్షలు

చెన్నపురిలో పరీక్షింప బడగోరు వారికి టిక్కెట్లు సెనెలు హాసులో ఈ క్రింద వివరింప బడిన తేదీలు మొదలుకొని దొరకును.

మెట్రికు ... 19-8-1917 మొదలు. ఎఫ్-ఎ- ... 19-8-1917 " బి-ఎ- ... 26-8-1917 "

అడవుల శాఖ పరీక్షలలో కృతార్థులు

వి. వేంకట్రమణయ్యగారు

అడవుల స్పృతి.

ఎం. కృష్ణారావుగారు

ఎన్. విజయరంగం గారు

తెలుగు షార్టుహ్యాండుమాన్యులు గ్రంథము.

ఈగ్రంథము పఠనీయ గ్రంథముగ నేర్పరుపబడినది. గ్రంథకర్త ఎం.క్రీనివాసరావుగారు. వెల 3-3-0. వలయువారు గవర్నమెంటు ప్రెసు హాంటురోడు మదరాసు. అని వ్రాయవలెను.

రిజిస్ట్రేషనుశాఖ నియామకములు

ధర్మపురి రామారావుగారు సము రిజిస్ట్రేటరు తాడిపత్రి - (బల్లారి) అంబాగ్గానా వేంకటసుబ్బారావుగారు - జమ్మలమడుగు.

కొలింజి వాడి చెల్లప్పయ్యగారు - బిక్కవోలు.

న్యాయశాఖ

జడ్జి బానకిరామయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. డిప్యూటీ మున్సిబు - కొత్తూరు.

స్థానిక వార్తలు

రాబోవు సభలు మున్నగునవి

మార్చి 14 బుధవారము.

టి. ఎం. నాయుడుగారి యువన్యాసము విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలు సాయం 5-30

మార్చి 19- సోమవారము

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజపు

వార్షిక సభ, పచ్చయప్ప హాలు, సా. 5-45

దక్షిణాఫ్రికా టపాలు:—దక్షిణాఫ్రికా టపాలు

16వ తేదీ సాయంత్రము 5-25 గంటలకు జనరలు పోస్టు ఆఫీసు లో కట్టివేయబడును.

కడప ఉన్నతపాఠశాల వర్ధంతి:— ఏప్రిల్ నెల

మూడవ వారమునకు విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు మున్నగునవి జరుగును గనుక సభ జూను 24 వ తేదీని జరుగును.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:—ఈసభ తరఫున

టంకసాలపీఠిలోని తొండమండలము పాఠశాలయందు కుంభ కోణ పురహనులగు పంచాపకేశ శాస్త్రిగారు ఈనెల 17వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు చూడారుజి ప్రధానమును 18వతేదీ సాయంత్రము 4 గంటలకు "విభీషణ శరణాగతి" అను విషయమునుగూర్చి కాలక్షేపముల గావించెదరు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— గణితము,

"మెంటల్ మెరల్ సైన్సు" చరిత్ర, "ఇకానమిక్సు" "పాలిటిక్సు" పరీక్షలలో అనన్య తరగతి పరీక్షలు చెన్నపురియం దేగాక తిరువనంతపురము, తిరువనావల్లి, మైసూరు, బెంగళూరు లందును జరుగును. పరీక్షాస్థానములను మార్చుకొనగోరు వారు ఈ నెల 19 వ తేదీ సోమవారము లోగా రిజిస్ట్రేటరు గారికి తెలుపవలయును.

శ్రీ భగవత్ త్వ బోధిని సభ:—ఈ సభవారి

యాదరణక్రింద 16 వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు "హిండిం వధము" 17 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు "బకవధము" 18 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు "ద్రౌపదీ కల్యాణారంభము" అను శ్రీ మహాభారతములోని మూడు కాలక్షేపములు పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యుల వారిచే సాహుకారుపేట హిందూధియా లాజికలు హైస్కూలు భవనమున జరుగును.

మోతెనలేకేక్ యూరేషియన్ తాహియల్ అను

వారలు ముగ్గురు దానాసింగను కూలీని చంపినందునకై పట్టుకొనబడిరి. ఈ కేసు విషయమై 6 గురు సాక్షులను విచారింపిరి. కేసింకను విచారణగుచున్నది.

రుడియార్డు కిల్లింగుగారి బీగ్రహమున బహిరంగముగా

ప్రదర్శించు కాలమున నేను లెఫ్టెనెంటు గవర్నరు హోదాతో ప్రదర్శించ లేదనియు పంజాబు రాష్ట్రముందు కిల్లింగుగారిని బాల్యమునుండి ఎరిగిన కొద్దిన్నేహితులలోనే మొకడ నాటచే యీ కార్యము చేయబూనితి ననియు సర్ మై కేలుబడయరుగారు నెలవిచ్చిరి. కిల్లింగు గారువారియావనందు ఒనరించిన ఖను కార్యములగురించి ప్రశంసించిరి. మీరు ఆంగ్లో యిండియనుల యొక్కపిచ్చివేషము నన్నిటిని ఆక్షేపించుచు వారికి బుద్ధికణ్తుచుండిరి. ప్రపంచమునకు సవిస్తరముగా భారతదేశమును గూర్చి తెలియజేసిరి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును అభివృద్ధిజేసిన వారిలో వీరొకరు. 'సివిలు మిలిటరీ గెజటు' పత్రికాధిపతి ఒడయరుగారు ప్రస్తావించిన విషయములకు వారిని అభినందించుచు తామును ఈ పత్రికతోసంబంధమున్న సమస్తజనులును ఈకిల్లింగుగారు ఆంగ్లసామ్రాజ్యమునకుగాను చుహూపకారము గావించిరిని చెప్పకతిరదనిరి. ఈ పత్రికాలయమునకు తమప్రాణమును ధోరపోసి దానిని ప్రఖ్యాతిగాంచునట్లు చేసినది కిల్లింగుగారే అని పత్రికాధిపతిగారు కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా తెలిపిరి.

చెన్నపురి జనరలుసభలో రెసిడెంటు మెడికల్

అఫీసరువనిని నిర్వహించుటకై మేజరు రాజుగారు మంగళ వారమున బెంగుళూరున వదిలెదరు.

కలకత్తా యూరోపియనుల సంఘము.

ఈ సంఘమువారి ముప్పది మూడవ వార్షికోత్సవము గా|| సర్ ఆర్చీ బర్క్లమైర్ గారి యధ్యక్షతక్రింద డా|| హాసీ యిక్లెస్ట్రీ ట్యూటులో 13 వ తేదీ జరిగెను. గతవత్సరము సభికులసంఖ్య 8370. ఈ సంవత్సరము సభికులసంఖ్య 4241. ఈ సంవత్సరము ప్రతి యూనిపు దేశస్థుడను ఆంగ్ల హైందవుడను నేనలో చేసినట్లు సంఘము చాలకుట పని చేసినది. రిపోర్టు ముగిసినతర్వాత అధ్యక్షు లిట్లు మాట్లాడిరి.

'హిందూ దేశములోని ప్రతి జాతివారును యుద్ధయుణమునకై పాటుపడవలెను. బ్రిటిష్ పరిపాలనమువలన హిందీన లాభములకు తగినప్రతిష్ట కారము చేయుచుచుండుటబింబినది. యుద్ధానంతరము జన్మను పొందరేల నీదేశమున ఆకుగు నెట్టి నీయగూడదు. హైందవులు తగినవారు కాగానేవారికి స్వగాభ్యము నివ్వకపోరు. వారు తగిన వారై నప్పుడుయివ్వవలెను. ప్రస్తుతము హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము విపత్కాణము. యూరోపియనుల వైకము 50 కోట్ల పాను లీదేశములో నున్నది. దీనిని వివేకమాన్యుల పాగు చేయుకుండునట్లుల కాపాడుట ఈసంఘముయొక్క విధియైయున్నది. ప్రస్తుతము స్వరాజ్యమునకోరువారందరు తమయుద్వ్యమును మానుకొని యుద్ధయుణమునకై పాటుపడవలెను. మతభేదములను సంఘభేదము లెఱుండినను మనము హైందవులతో కలసి పనిచేయవలెను. హైందవు లందరు ను మనలను గౌరవించవలెను. వారిక్షేమమంతయు మనవ్యాపారవిషయములమీదనే యున్నది. రాజకీయ విషయములలో దేశీయ విద్యాధికులు హెచ్చుకండి కల్పించుకొనని కఠమున పలుకుబడిలేని కొంత ఆర్థాట మధికముగ నున్నది. వీరిప్రాతలు ఆంగ్లదేశమునకు వ్యాపించుచున్నవి. ఈవాక్యముల హిందూ దేశజనులందరి వాక్యములని ఇంగ్లాండువారు నమ్ముట సంభవింపవచ్చును. ఈసంఘము యింగ్లాండుప్రజలకు ఇక్కడి యథార్థవార్తలను తెలియజేయవలెను. ఈదేశమునుండిపోయిన యూరోపియనులందరు లండనులో నొక సంఘముగా నేర్పడవలయునని తలచుచున్నాను."

సర్ ఆర్చీ బర్క్లమైర్ గారిని సంఘాధ్యక్షులుగను టి. స్క్రిట్ గా|| యాడిక్ గార్లను సహాయాధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనిరి.

హిందూదేశ యుద్ధయుణ సహాయమునకై బెంగుళూరు

బ్రిటిష్ రెసిడెంటు గా|| హెచ్.వి. కాచ్ సి. ఎస్. వి. గారి యధ్యక్షతక్రింద నొకసభ జరిగెను. జనరలి ఫిబరవరినెలలలో ఇంగ్లాండునుండు యుద్ధ ఋణమునకు 100 కోట్లపానులకు వైగావచ్చినవనియు, బాగాదులో హైందవ వైనికుల గాంభీర్యమును మఱుగుపరచినయు, ఇదివరలో ఈపుల నియ్యదలచిన వారందరు ఋణముగా నీయవచ్చుననియు, సర్ విల్లియం మేయరుగా కింకొక తరుణమున విట్టి వడ్డీల నియ్యరనియు అధ్యక్షులు చెప్పిరి. అంతట, మైసూరు మహారాజుగారు తమరాజ్యమునం తయచక్రవర్తి గారపంపు చేసినరనియు యిదివరకెచ్చిన దానికి తోడు మరల 10 లక్షల రూప్యము లిచ్చిననియు, తెలియజేసిరి. నేనలో చేరలేని వారందరి ఋణమునకు ధనమొసంగుటమూలమున సామ్రాజ్యమునకు నేనచేయవచ్చు ననియు, స్వల్పభవనలకు వారు కూడ ఋణమువలన లాభము నొందుకు రనియు, దేశభక్తి గల వారందరి యుద్వ్యమునకు తోడ్పడవలెననియు కాచ్ గారు చెప్పిరి. ఇంగ్లీషు పరిపాలనయందలి స్వేచ్ఛను వదలుకొని జన్మకు పరిపాలనమునందలి దాస్యమున కంగీకరింతురా? దేవుని యాజ్ఞను సహితము నిరసించిర కొంగలకు సర్వప్రపంచమున సర్వాధికార మొసంగుట పాడియో? మన మీరులను హతముచేసిన శత్రువులనిశ్చేషము చేయవలదాయని గంభీరముగా వారు నడిపిరి. పూర్వకాలమున హనులు చేసిన దురాగతము లిండియనుల కందరికి తెలియు ననిరి.

తర్వాత జనరల్ యింగ్లీ డబ్ల్యు గారు వైనిక విషయమున గూడ నీధనసహాయ ముమూ్య మైనదని నడిపిరి.

మద్రాసు బ్యాంకు ఏజంట్ గు డబ్లి యు. కోల్బు గారు ఋణము ముఖ్యమైనదనియు తనవ్యాంకినుండి ఎవరైన నియ్యగోరనయెడల నియ్యవచ్చుననియు చెప్పిరి.

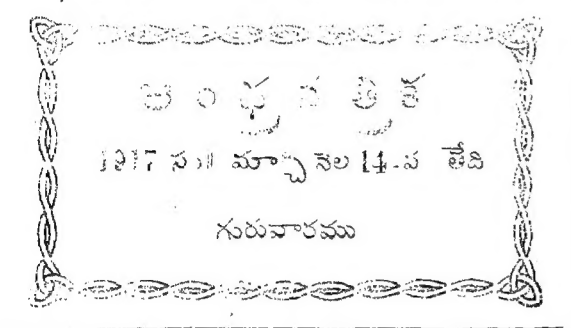
వారతమువారిట్టి సదుపాయము చేసినందుకై వారి సభినందించుచు సర్ వెస్లిమిల్లర్ గారు తీర్మానముచేయ పి. ఏ. బాల్కౌ గా రామొందిరి.

ఈ తీర్మానమును గూర్చి అన్ని సంఘముల ప్రతినిధులును మాట్లాడిరి. సర్ వెస్లిమిల్లర్ గారి యధ్యక్షతక్రింద ఋణసహాయమునకై సంఘము నొకదాని నేర్పరిచిరి.

ఆంధ్ర విద్యానిధి.

మన భూవృద్ధికి విద్యావ్యాప్తమే ముఖ్యమైన సాధనము. సకలవానములందును విద్యావానము త్రవ్వమైన వానము. ఈ యుద్ధకాలమున జేయుటకు సంకల్పించి దినము నుది నము, సంవత్సరమునకు సమీపించుచున్నది. ఆ పుణ్యదినమునందు జేరబాంధవులందఱును ఆంధ్ర విద్యానిధికి చందాల నిచ్చుటకును చందాలను పోగుచేయుటకును ప్రార్థితులు. సంవత్సరమున కొక రూపాయి నిచ్చెడివారు సభ్యులుగ జేర గలరు. కాని యాభాగమున గ్రంథులందఱును విద్యానిధికి సహాయము చేయవచ్చును. విద్యానిధికి సహాయమును చేసినవారి పేరులు ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడును.

సహకార్యదర్శులు:
అధ్యక్షులు: పండిత జీ. గోపాలాచార్యులు.
వి. ఎన్. శర్మ. పే. రామచాను.
కె. నాగేశ్వరరావు.

శాసనసభ - తీర్మానములు.

చెన్నపురి శాసనసభయందు దీక్షాపాదు దినములందును ప్రతినిధి సభ్యులు పాఠపాదించిన తీర్మానములం దేవియును పాలకుల సంపూర్ణాంగీకారమును బడయలేదు. ప్రతినిధులు పాఠపాదించిన తీర్మానములందు 23 తీర్మానములను చర్చాసంతరము ప్రతినిధులు పాఠపాదించుచు జేసిరి. ఆరు తీర్మానములు సర్దుతులు లభింపకను అంగీకరింపబడలేదు. విద్యావ్యయమునందు లక్ష రూప్యముల సభకముగ వ్యయము చేయవలయు ననియును కుంభకోణము కళాశాలయందు ఆనర్కు విద్యావిభాగమును నేర్పుట కేర్పాటును జేయవలయుననియును రామానుజాచార్యులుగారు కోరిరి. ప్లానుగారు చెన్నపురి విద్యానిలయముగా నున్నదనియును ప్రెసిడెన్సి కళాశాలయందు మాత్రమే ఆనర్కు విభాగమును నేర్పుటకు పాఠకులు నిశ్చయించి రనియును ద్రవ్యాభావమువలన నిపుడు తొలపెట్టినను సాధనము గాదనియును తెలిపిరి. అనంతపురము కళాశాలయందు మాత్రమే విద్యాశిక్షణమున కేర్పాటులను జేయుదని శివరావుగారు కోరిరి. ప్లానుగారు కేర్పాటులు చేయబడిన వనియును ఆచరణమునందు జెట్టబడు ననియును తెలిపిరి. అహ్మదుబేగ్ మక్తకర్తాగారు నాగూరును మధ్యమతరగతి పాఠశాలను నుగూర్చుదయిలకు స్థాపింపునని కోరిరి. గవర్నరుగారు దరఖాస్తు వచ్చినపుడు చిత్తరేణి నిర్ణయించబడు నని తెలిపినందున తీర్మానము పసంహరింపబడినది. ప్రాథమికవిద్యాపాఠశాలలను వ్యాపింపజేయుటకై ఏ.ఎన్. కృష్ణారావుగారు పాఠపాదించి నిర్ణయము రామచంద్రరావుగారు బలపరచినట్టియు తీర్మానము సభచే నిరాకరింపబడినది. శిక్షణపాఠశాలలను ఆంధ్రదేశమునందనికిముగ స్థాపించుటకు గురించి వేంకటపతిరాజుగారును, సోలనలం జమీందారుగారును ఉపపాదించిన తీర్మానము పసంహరింపబడినది. బళ్లారియందు పాఠశాలధనమును నిర్మించుటకై రూ. 60,000 ల నొసంగవలయు నని ఉపపాదించిన తీర్మానమును శివరావుగారు పాలకుల వనసరమును బట్టి సహాయము చేయబడు నని తెలిపినపుడు పసంహరము చేసిరి. శారీరవ్యాయమును రా

ష్ట్రమునందంతటను వ్యాపింపజేయుట యవసరమని రంగాచార్యులుగా రుపపాదించిన తీర్మానము పసంహరము చేయబడినది.
పారిశుధ్య శాఖావ్యయమును గాజగోపాలాచార్యులుగారు నిర్ణయించిరి. రామచంద్రరావుగారు నిన్ను జాతులకు నివేశనస్థలములను గల్పించుటకై రెండులక్షలపద్దు నేర్పాటును జేయవలయునని కోరిరి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు సానుభూతిని చెలుపుచు సంతెవర కిచ్చిన ద్రవ్యము నింపవలయుననియును తిరిగి ద్రవ్యము నిచ్చుట వలనను ప్రయోజనము గలుగదనియును తెలిపినందున తీర్మానము పసంహరింపబడినది. ఎ.ఎన్. కృష్ణారావుగారు శివరావుగారు మన్యజ్వరనివారణమునకై యధికవ్యయమును జేయవలయుననికోరిరి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు ఈవిషయమై పాలకుల వెంట బడుటకంటెను శోకలు బోధించుట బాగులు ముచితమని తెలిపిరి. కాన్యగారు బళ్లారికి స్వల్పద్రవ్యసహాయమును జేయుట కభ్యంతము లేదని తెలిపిరి. లోకలుబోధలవ్యయమును అధికము చేయమని రామయ్యగారు ఉపపాదించిన తీర్మానము నిరాకరింప బడినది. గవర్నరుగారు తీర్మానమును పసంహరింపమని కోరిరి కాని ప్రయోజనము గలుగ లేదు. గ్రామములకు బాటలను నీటి వసతులను మురుగుపోవు సదుపాయములను గల్పించుట కధిక వ్యయమును జేయమని రామయ్యగారు కృష్ణారావు గారు కోరిరి, కాని తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. గ్రామములు వర్షాకాలమునందు రోడ్లు లేకను వేసవియందు నీరులేకను పడేడి బాధ దేవున కెరుక. ఈ విషయమై పాలకులు శ్రద్ధను వహించుట యత్యవసరము. సోలనలం జమీందారు గారు గోదావరి కాలువలపై వంతెనలను గట్టుటకు 25,000 అంగీకరింపవలయునని తెలిపి నపుడు ఈ పనిని జిల్లాబోర్డులు నిర్వహింప వలసి యున్నవని రాజగోపాలాచార్యులుగారు తెలిపిరి. నుబ్బరాయరెడ్డిగారు ఉత్తర ఆంధ్రాటనుందును శివరావు గారు అనంతపురమునందును వ్యవసాయ జేత్రములను స్థాపించుటకై ధన వ్యయమును జేయమని కోరిరి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి సాంత్యనవచనములవలనను తీర్మానము లుపసంహరింపబడినవి. ఆకల్ల సూర్యనారాయణరావుగారు విశాఖపట్టణపు మన్యపురదేశములందు పరపతిసంఘములను స్థాపించుటకై 11,000 పద్దులు నిర్ణయించమని కోరిరి. కాన్యగారు పాలకుల సానుభూతిని తెలిపినందున తీర్మానము పసంహరింపబడినది. శివరావుగారు అనంతపురము బళ్లారి కడప బోర్డులకు 75,000 అధికముగ నియవలయు నని తీర్మానమును పాఠపాదించిరి. ప్రజాప్రతినిధులు తీర్మానము నేకగ్రీవముగ బలపరచిరి. కాని తీర్మానము నిరాకరింపబడినది. కాలువలను మరమ్మత్తు చేయుటకు గురించి చిదంబరనాథమొదల్యారుగా రుపపాదించిన తీర్మానము గిల్లుచుగారు సానుభూతిని తెలిపినవిచ్చుట నుపసంహరింపబడినది. ఆ తీర్మానము విషయమై రామచంద్రరావుగారు ప్రసంగించుచున్నపుడు లైసెన్సుల నిచ్చుటకు గురించి యోచించుటలేదని గవర్నరుగారు హెచ్చరించిరి. రైలు పోటీ వలనను లైసెన్సుల వలనను కాలువల రాధారి పడిపోయినది. కాలువలు చెడిపోవుటకు గారణంబులను పరిశీలించిన గాని వానిని బాగుజేయుటకు గారణంబులు బోధ్యములు గావు. శ్రీమెట్లండు ప్రభువుగారు చర్చనీయాంశములందు కొంత యసహనమును జూపుటకు గారణము గోచరము గాకున్నది. ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రజాపక్షమును చెలుపుట కిదియే తరుణము.

ఆ తరుణమునందధికారులు శాంతస్వభావముతో ప్రతినిధుల వాదములను వినుట యుక్తము. ప్రజాప్రతినిధులు పాఠపాదించిన తీర్మానమునందధికారామోదమును సంపూర్ణముగబడసిన తీర్మానముకంటె యెననులేదు. స్వరాజ్యవాదుల యాందోళనమున కిదియే మూలకారణం బని అధికారులు గ్రహించుట యుక్తము.
(1)
రాష్ట్రీయ శాసనసభలు.
ఈవారమునందు చెన్నపురి రాష్ట్రీయమునందును నితర రాష్ట్రీయములందును శాసనసభలు గూడి కోశవ్యవస్థలను నిర్ణయించుచున్నవి. కోశవ్యయమును నిర్ణయించుటయందు సభ్యులకు ఖర్చుపద్దులను తగ్గించుటకై తీర్మానముల నుపపాదించుటకు హక్కు గలదు. ఆ హక్కులను పురస్కరించుకొని ఖర్చుపద్దుల సంగీరించువలన గిలిగెడి లాభనష్టములను భర్తానిర్ణయములు చర్చించుటకు సభ్యుల శవకాశముగలదు. మోక్షమింటాసంస్కరణములవలనను ప్రజాప్రతినిధులకు గలిగిన లాభములలో నిది యొకముఖ్యలాభము. ఈసమయమును ప్రజాప్రతినిధులు దుర్భేద్యమైన అధికారదుర్గమును విచిత్రసాధనములతో భేదించుటకు సమకట్టుదురు. అధికారులు వీరికి మించిన విచిత్రవ్యూహములను పన్ని ప్రజాప్రతినిధుల ప్రయత్నములను నిష్ఫలముచేయుదురు. అన్ని శాసనసభలయందును అధికారానధికారసంరభ మీ విధమున ప్రవర్తించుచుండును. ప్రజాప్రతినిధుల ప్రయత్నములు సామాన్యముగ నిష్ఫలము లగుచుండునుగాని సఫలము లగుచుండవు. సభాధ్యక్షుడైన రాష్ట్రపాలకుని ప్రవర్తనము నిర్బంధమునకును స్వతంత్రమునకును గారణం బగుచుండును. చెన్నపురి శాసనసభయందు శ్రీమెట్లండు ప్రభువు సామాన్యముగ సభికారుల మతముతో నేకీభవించుచు వారి పక్షము నవలంబించు చుండును. జనోపయోగమైన కార్యముల వ్యయమును తగ్గించి విద్యాదులకు 4 లక్షల వ్యయమును హెచ్చింపుమని రామయ్యగారు పాఠపాదించిన తీర్మానము విషయమై ముచ్చటించుచు నిట్టి తీర్మానములవలనను కాలహరణము గాని ప్రయోజనము లేదని గవర్నరుగారు తెలిపిరి. ప్రజాప్రతినిధులేవిధమున నెనను జనోపయోగమైన కార్యములను జేయించుటకై పాటుపడుచుండురు. పాలకు లధికారులు నిర్ణయించిన కార్యములను జేయించుటకై ప్రయత్నించుదురు. అధికారులకును ప్రజాప్రతినిధులకును దృక్పథమునందు భేద మున్నపుడు ప్రజాప్రతినిధులకు పాలకులను వారి మతమునకు మరల్పుటకు తీర్మానముల నుపపాదించుటకు మించిన సాధనాంతరము లేదు. గవర్నరుగారు తెలిపినటులు చర్చలు వ్యవహారయోగ్యములు గావనుటకు వీలు లేదు. బొంబాయి గవర్నరుగారు పట్టుగారి తీర్మానమును నిరాకరించిరి. ఉపసంఘమునందు పట్టుగారి భావములకు విచారించకనే నిరాకరించినపుడు పట్టుగారు కార్యక్రమమును నాపుట యవసరమని వాదించుట యవసరమైనది. అధికారబలమును వంచుట కీ తీర్మానములు అంకుశములుగ నున్నవి. అధికారులు ప్రజాప్రతినిధుల భావముతో నేకీభవించినపు డిట్టి తీర్మానము లుపపాదించబడవు. అధికారబలమును భేదించుటకు సాధనాంతరము లేనపుడే ప్రతిబాధకాత్మ్రమును ప్రయోగించుట పార్లమెంటు సభయందును వాడుకయందున్నది. శాసనసభయందు ప్రజాప్రతినిధులు ఆయత్త్రమునే ప్రయోగించుచున్నారు. అస్తోగపసంహరమును జేయు సాధనము పాలకుల హస్తమునందున్నది.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసన సభ యందు శాసనసభను ఏర్పరింపజేయు డని కేల్మారుగా రుపపాదించిన తీర్మానమును రాష్ట్రపాలకుడు నిరాకరించెను. శాసనసభను నియమానుసారముగ విస్తరింపజేయుటవలనను పాలకుల ప్రతిభకు నష్ట మేమియును లేదు. శాసనసభకును రాష్ట్రపాలకు నకును బలమేర్పడును. ప్రాతినిధ్యము పొచ్చుట వలనను ప్రజానురాగము బలపడును. కాని అధికారాభిమానము అనధికారప్రవృత్తికి ప్రతిఘటింతుట యాచారమైనది. పంజాబు రాష్ట్రము నందు ప్రజాప్రతినిధి బిక్కి సోహను లాలు గారు శాస్త్రనిర్వాహకసభను స్థాపింపవలయునని ఉపపాదించిన తీర్మానమును ఫజలుహుస్సేనుగారు మహమ్మదీయులకు సామ్రాజ్యశాసనసభయందు ప్రజానియుక్తప్రాతినిధ్యము గావలయునని ఉపపాదించిన తీర్మానమును రాష్ట్రపాలకుడు తాత్కాలికభావమును తెలిపెను. ఆతీర్మానములవిషయము అధికారసభ్యులు రాష్ట్రపాలకుడు తాత్కాలికభావమును వహించుట వలనను సభయందు తీర్మానముగీకృతమైనది. ఈ యాచరణమువలన సామ్రాజ్యపాలకులకును ప్రజలకును రాష్ట్రపాలకుల మతము వ్యక్తమై అనవసరమైన సంశయములు గలుగుట కవకాశము లేర్పడవు. రాష్ట్రపాలకుల అధికారాభిమానులైనను వారి యధికారదశకు నష్టములేకను పాలకులకును ప్రజలకునులాభముగలిగెడి విషయములందు ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రత్యక్షముగ ప్రోత్సాహమొసంగక పోయినను తాత్కాలికభావమునైనను నవలంబించుట ధర్మము. ప్రతికూలభావమును బూనుట సమంజసము గాదు. రాగలసంవత్సరమునందు బొంబయి రాష్ట్రమునకు 8,05,84,000, సంయుక్తరాష్ట్రములకు 6,95,84,000, పంజాబునకు 5,09,94,000 బర్మాకు 5,76,00,000 చెన్నపురిరాష్ట్రమునకు 7,94,61,000 ఆదాయము రాగలదని మదింపు వేయబడినది. అన్ని రాష్ట్రముల కోశవ్యవస్థలును నొకప్రమాణముగ నిర్ణయింపబడినవని గ్రహించుట ప్రజలకు సులభస్వామ్యమగును. యుద్ధము వలనను కొన్ని పద్దులం దాదాయము తగ్గినను అన్ని రాష్ట్రములందును అధికాదాయము అధికవ్యయము కనుపరచబడినది.

సి. వి. డి. వారు.

చెన్నపురి రాజధానిలో సి. వి. డి. శాఖ క్రింద 1906 వ సం॥ నందు 33,000 రూపాయలు వ్యయమయ్యెను. 1917-1918 బడ్జెటులో ఈ మొత్తము 1,70,000 రూపాయలకు పెరిగినది. ఈ పద్దునండి 50,000 రూపాయలు తగ్గింపవలసినదని గౌరవనీయులగు ఆచంచర్ల కృష్ణారావుగారి క తీర్మానమును మొన్నటిదినమునభలో నుపపాదించిరి. గౌరీలక్ష్మ నుగారు తగ్గించుటకు వీలులేదని చెప్పవచ్చునట్టి కలలో గొంతమంది సి. వి. డి. వారు దేశద్రోహులని వ్రాయుచున్నారనియు, అట్టి ప్రలాపములను జేచు ఈ సభలో మనము వివకుండెదము గాక యనియు నెలవిచ్చిరి. గిల్మను దొరగారు సి. వి. డి. వారు దేశబాంధవులని చెప్పి యుండినచో మరింత రమ్యముగ నుండెడిది. సి. వి. డి. వారు దుర్మార్గులను, రాజద్రోహులను, దొంగలను పట్టుకొనుటయందు తమ కాలమును వినియోగించి నన్నాళ్లు ఎవరును ఏమొజలను పెట్టలేదు. పనిలేని మంగలి ఏమో జేసిరాదని 1907-వ సం॥ మొదలు ఈ శాఖనువృద్ధిచేసినపుట్టినండియుపనిలేకపోవుటచే అన్నిచోట్లను అందరు మనుష్యులలోను దోహద్యేషణ శాఖవారు రాజద్రోహమునే ఆశ్రయించుట మొదలు పెట్టినారు. వారి యుద్యోగములను నిలుపుకొనుటకయి ఏదో యొక పనిని చేసి చూపించక లేవదు. అందువలననే శాంత వ్యాపార సత్తులును, దేశ సేవకులును నగు వారిని పట్టుకొని వేధించుటయు, వారు మొత్తము తిరుగుటయు, తిరుగించుచున్నది. ఆంధ్రదేశ సేవకులగు కోపల్లె మానుమంతరావు, భోగరాజు, పట్టాభి సితారామయ్యగారల కెట్లు ఈ

మహానుభావులు మొన్న లక్ష్మీ ప్రయాణములో శ్రమ కలుగజేసినదియు గా॥ మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు సభలో నుడివరి. ఈదినములలో సి.వి.డి వారి పరిపాలనముక్రింద దేశ సేవకుల డయిన వాడు ప్రతి వాడును వీరి కటాక్ష వీక్షణములకు పాత్రుడు కావలసినదియే. ప్రస్తుతదేశారాధన జీవను లందరును ప్రతిదినమును తా మనుభవింప వలసిన వ్యసనములలో సి. వి. డి వ్యసన మొకటియని కృతనిశ్చయులరయ్యెడి ఈ జీవనమునకు గడంగుచున్నారు. కాని యొక్కొకప్పుడు తెలివి తక్కువ సి.వి.డి భటులు పెట్టుకొనుచుండ, వారి గండూగుండితనమును, సాహసమును, జూచినప్పుడు ఎంత శాంతిమూర్తి కయినను ఒప్పుచుండుకొనిపోవుట నిజము. తాము చేసికొనవలసినపనిని రహస్యముగా జేసినచో ఈ తీర్మానము లేదు. అట్లుగాక వారు దిగినచోట నేవీరు బసదిగుట, బండిమెంటు నేబండిని నడిపించు కొనుట, ఎంతవెద్ద మనుష్యుల యింటికి వెళ్లినను అచ్చట ప్రత్యక్ష దేశతలవలె ఎదుగుట, ఆయింటి వెద్దనునిసి నేవచ్చినవారి విషయమును అవసరమైన ప్రశ్నల నడుగుట, మొదలగు పెట్టివేషము లన్నియు కనుపూర్వకములు పుట్టించునని ఆశ్చర్య మేమున్నది. పాలకవ్యవస్థకు జెంది, మహావ్యోగపదవినువదించుచున్న గిల్మనుగారి కాకిపాటిక వ్యవస్థకు జెంది సాధారణమానవులు ఈ సి.వి. డి వాచలక పడుచున్న కష్టములను తెలిసికొనుటకష్ట సాధ్యమే. అందుచేరే గిల్మను గారు వార్తాపత్రికలకు దూషించినవిధము తుంతవ్యయము. సి.వి.డి వారు గోలచేయుచున్నప్పుడు లేఖలు, వార్తాపత్రికల కెక్కుటయు, సంపాదకులు వ్యాఖ్యవ్రాయుటయు, సంభవించుచున్నది. కాని సంపాదకులు పుక్కిటిపురాణములను నిరపరాధులను, సాధువులను, సజ్జనులను నగు సి.వి.డి. వారివివాద కల్పించి వ్రాయుచున్నారని యిగిల్మనుగారిగారి యభిప్రాయము యున్నచో వానిని తమ మనంబునుండి శీఘ్రముగ సారదోలెదమగాక యని కోరుచున్నాము. గిల్మనుగారిగారికి ఉత్తరవాదము, నిమిత్తపాత్రబుద్ధి, దేశాభిమానము, వార్తాపత్రికా సంపాదకులకును లేకపోలేదు. కుట్టినది గుణగుంతురాలు. ఏడ్చినది వెట్టియండ. సి. వి. డి వారు చేయుపనులలో తప్పు లేదుగాని వార్తాపత్రికలలో బాధితుల మోజులుముద్రింపబడుట అబద్ధపునివాదకాక్యములట! దేశస్థులుతమకు సి.వి.డి వారివలన కలుగుభావలను ఏ 'మ్యూండియా'కో, ఏ 'హిందూ'కో, ఏ ఆంధ్రపత్రికకో వ్రాసుకొనెదమగాని, ఏ మొయిలకో, ఏ పయోనీరుకో ఎందుకు వ్రాయుదురు? అప్పుడట్టిలేఖలను ప్రచురించిన పత్రికలకు అబద్ధమును వెదలగ్రమ్మ పత్రికలనుటవ్యాధిమా? పెద్ద మనుష్యులే సి. వి. డి వారి వయసు పాత్రులగుచున్న మాట్లాడిన మని గౌరవనీయులగు గిల్మనుగారి గారు యొప్పుకొనుటయే పత్రికలలో వ్యాఖ్య అవసరమని స్పష్టపడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు నిరపరాధులను బాధింపవలసినదని తమ కలలో నయినను సి. వి. డి. వారికి జెప్పరని తప్పుక మేమొప్పుకొందుము. కాని సేవకుల పాపమును యజమానులు అంతయు గాకపోయినను కొంతయునను ధర్మకాస్త్రముల ప్రకారము పండుకొనక తప్పదు. భారతీయుల హాజరులకు ఈదోహద్యేషణకులవలన కలుగుచున్న తొందరలను తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులను జారీచేయుమరల నెలవిచ్చి నమనకయి గిల్మనుగారికి మాక్యతజ్జతల నందజేయుచున్నాము.

సుంకముల అల్లరి

హిందూదేశములో దిగుమతి యగు బట్టలపయిన విధించునట్టి సుంకమును 100కి 3 1/2 నుండి 7 1/2 రూపాయలకు పెంచి నందునకయి అప్పుడే పార్లమెంటులో మేంబర్లైన ప్రతినిధులు ప్రశ్నలను జేయుట మొదలిడిరి. ఆస్క్విత్తు మంత్రికాటములో కొద్ది నెలలక్రిందట నొక మంత్రిగ నుండిన రన్నీమన్ గారంతటివారు లాంకవయిన పక్షమున వహించిరి. సీత ప్రభుత్వము వారిని విశ్వాసపూర్వక మొనర్చినారని రన్నీమన్ గారు నంత దూరము వెళ్లుట మేంబర్లైన రెండు యెత్తిడిని కలుగజేయుచున్నదో లేటెల్లగుచున్నది. లాంకవయిన ప్రతినిధులు భూమ్యాకాశములను ఈక్రొత్త సుంకము రద్దుచేయబడవంత వరకును తల్లక్రిందుల చేసెదరని నునము స్పష్టముగ తెలిసికొనవలసియున్నాము. ఛేంబరేష గారు ఇండియాపక్షమున వహించి దృఢముగా నొక్క పర్యాయమయినను పలికినందునకయి వారికి మాక్యతజ్జతల నందజేయుచున్నాము. 150 కోట్ల రూపము లిండియాచెల్లించుచున్నదనియు, అందుకయి ఈరవ్వంత ప్రత్యుపకారము నయినను మనము జూపగూడదా యనియు ఛేంబరేష గారు రనిరి. మన మీ సమస్యను అవివేకముతో పరిష్కరిం

ప జూచితిమేని హిందూదేశములో అశాంతి గలుగునని ఛేంబరేష గారు నెల విచ్చిరి. భారతీయులు ఇంగ్లాండుకు 150 కోట్ల రూపాయలు యుద్ధపు ఋణమును తీరుపుటకయి కానుకగ నొసంగుట ప్రత్యుపకారములను బడయుటకయి కాదు. హిందూదేశము తనవిధిని నెరవేర్చినది. ఇంగ్లాండు తన యెడల జేయవలసిన విధులను ఇండియా నెరవేర్చుచుని అడుగుచున్నది. లాంకవయినయొక్క లాభముకొరకయి ఇండియా బట్టల మిల్లులపై సుంకమును విధించుట భక్తమో, న్యాయమో, వివేకమో, రాజనీతిమో, రన్నీమన్ గారు చెప్పగలరా? అవేక సంవత్సరములనుండియు పార్లమెంటులో పలుకుబడిగల లాంకవయిన బలవంతులు బలహీనులయిన ఇండియా వర్తకమును తమ యిష్టానుసారము శాసించుచున్నారు. వారు చేయుచున్న యన్యాయమును తొలగించుటకయి దొరతనమువారు చేసిన కార్యమునకేప్పుడప్పుడనుట సామ్రాజ్యాభిమానము కాబాలదు. ఇండియా సామ్రాజ్యముయొక్క నిధులను జేయవలయునని పలుకు నెద్దగునపుడు ఇండియాయొక్క కంటకములను తొలగింప గూడదని వాదించగలరా? మున్నందు పార్లమెంటులో లాంకవయిన ప్రతినిధులను, కొంతగంట స్వేచ్ఛా వ్యాపార పరాగుణమును ఛేంబరేష గారి కష్టపడును ననుబద్ధము. మనము మేంబర్లైన పన్నుగడలు సాగనీయవంత చేయవలయును. ఈ సభయమును పోగొట్టుకొంటిమేని మేంబర్లైన పరిపాలనను మన నెత్తిపొదనండి తొలగింపు. మహాదేశము బాగుపడుటకయి మన మార్గమును స్వేచ్ఛగా ననుసరించుటకు వీలుపడకుండుటకు లాంకవయిన అడ్డుపడుచున్నది. ఈపర్యాయ మానె జయింప గలిగెనేని మన పాటు అధోగతియే. బ్రిటిషుమంత్రులు లాంకవయినకుతంత్రములను సాగనీయకుండుర గాకయని నమ్ముచున్నాము.

మైసూరు పశువైద్యశాల

గతసంవత్సరమునందు మైసూరు సంస్థానమునందు దొమ్మిదోగములు గ్రామీణోగములు విశేషముగ వ్యాపించుట వలనను ప్రజలకును పాలకులకును పశువులవిషయమై ఆసుర్దగలిగినది. కాని పశుచికిత్సకుల నిరంతరప్రయత్నములవలన యుపద్రవము కొంత తగ్గినది. లోగడిసంవత్సరమునందు ప్రతిదినము ఆసుపత్రులందు చికిత్సకు బొందిన పశువులసంఖ్య 16,937 నుండి 18,232 నకును బయట ను చికిత్సకు బొందిన పశువుల సంఖ్య 61,843 నుండి 63,311 నకును పెరిగినది. టీకాలుపొడిచిన పశువులసంఖ్య 3570 నుండి 16,487 కు పెరిగినది. స్థితమైన ఆసుపత్రులుగాకను సంచారముచేసి సహాయమును జేసిన వైద్యులును గలరు. జనులు పశువైద్యమును విశేషముగ గోరుటవలనను రెండుమూడు క్రొత్తచికిత్సాలయములను స్థాపించుటకు పాలకులు తలపెట్టినారు. ఈచికిత్సాలయను ఎన్నిపశువులు చొరవడినది వ్యయ మెంతమైనది విచార్యకపత్రమునందు దెలిపిన లాభము గలిగియుండును. ప్రజలు పూర్వాభిప్రాయములను పరిశ్రమించి పశువైద్యమును జేయించుట కంగీకరించుట వారియందు విజ్ఞాన వ్యాపకమునకు నిదర్శనము.

కలకత్తా యూరపియను సంఘము.

కలకత్తా యూరపియను సంఘపు ముప్పదిమాడవ వార్షిక సమావేశము 13 వ తేదీన కలకత్తాయందు జరిగినది. ఆర్చి బర్మ మొదలగు రవ్వకులుగనుండిరి. సంఘమునందు 1915 అంతమునందు 3370 సభ్యులుండిరి. ఇప్పుడు 4241 కలరు. అధ్యక్షుడు హిందూదేశమునందు స్వగౌరవ్యాపనము కాలాంతమునందు సాగ్యమైనను ప్రస్తుత సాగ్యమనియును దుఃఖ హేతు వనియును తెలిపియుండెను. కాణము 750 కోట్ల రూపాయలు బ్రిటిషుప్రజలని హిందూదేశమున కప్పుడు పెట్టుటయట. బ్రిటిషుప్రజలు కనదా ఆస్ట్రేలియా కుర్చీ మొదలగు దేశముల కప్పుడు పెట్టలేదా? వారి యశ్యులకు ముప్పువాట్టి నదా? ఈ ద్రవ్యసంక్షోభమును జేయుటకై యూరపియను బల మనవలయుట. యుద్ధ ఋణమునకై ప్రాంతపురా పత్రములను గొని రాజభక్తిని ప్రకటింప వలయునని బర్మ నుయరుగారు తెలిపియుండిరి. ధనములేకను ఆశ్చర్యపత్రములను గొనలేనివా రందరును గాజభక్తి లేనివానిని పరిగణించుట ధర్మమా? భక్తమునకును భక్తికిని చాలదూరము గలదు. సర్వ పరిత్యాగమును కైకొనగల ప్రాంతపుర భక్తిని ద్రవ్య సహాయమును బట్టి నిష్ఠయించుట యుక్తముగాదు. లక్షల రూప్యములు పరిశుద్ధమైన క్షత్రికి సాటిరావు.

బిరో పా మ హా నం గ మ ము

జర్నలు బహును రక్షణస్థానములను వదలుట.

(0)

బాగాడు నాక్రిమించుట - వివరములు.

(0)

(రైలు రు ఏజన్సీ.)

ఇంజనీరు

లంకామైదు నూలుపట్టెమికుల విజ్ఞాపనము

లండను, మార్చి 12 :—హిందూ దేశమునకు ఎగురుతూ కాబడు నూలు వర్తకులగుడ క్రొత్తగా విధింపబడిన పన్నును తీసివేయుట గాని, దానికి సమానముగా ఎక్సయిజు పన్నును పొచ్చించుట గాని యెవరికైనా లంకామైదు నూలు వర్తక సంఘమువారి క్రొత్తనులు ఛేంబర్లనుగాని దర్శించి విన్నవించిరి. హిందూ దేశ కావనలలో మొక సభ్యుడైనను ఎక్సయిజు పన్నును పొచ్చించుటకు ఆమోదించనందున విరుద్ధావేశ ప్రకారము ఎక్సయిజు పన్ను ఎక్కువకేయ వీలులేదు. ఈచర్య సామ్రాజ్య సౌకర్యమునకు అనుకూలమును న్యాయమని దొగతనమువారికి తోచినందున వా రిటు లాచరించిన ఛేంబర్లను గారు నుడిచిరి.

కన్నాటు క్రాఫ్టింగ్ కి వ్యాధిప్రబలుచుండుట

లండను, మార్చి 11:— 4 సం॥ క్రిందట కలిగిన వ్యాధి వలన సంభవించిన క్యాన్సర్లముల బాధచేతను, దున్నలహృదయముచేతను గత రాత్రి ప్రభ్యుగారు చాల బాధపడిరి.

మరల యుద్ధవ్యయముల కనుమతి.

లండను, మార్చి 14:— మరల 5 కోట్ల పౌనులను అడిగెదరని బోనరలగాగు తెలిపిరి.

ఆంగ్ల దేశమునకు కలప.

లండను మార్చి 14:—ఆంగ్ల దేశమునకు కలప మంచి గంధపు మ్రాకులు బాజులు కర్రవస్తువులు మున్నగువానిని ఎగుమతిచేయువారికి ఏప్రిలు 2 వ తేదీనుండి లై సెన్సు లియ్యవలెనని ఇండియా మంత్రిగారు తంలివార్త నంపిరని ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

మాంస నియమావళి

లండను, మార్చి 13:— ప్రజలు తమంతట తామే మిత్తాహారమును గోరుటచే వారమునకు మనిషి 1 కి ఒక డౌమ్స్ చాచాపుగా మాంసవ్యయము తగ్గెనని పార్లమెంటు సభలో జరిగిన ప్రశ్నోత్తరములవలన తెలిసినది.

సైనికులను చేర్చుట

లండను, మార్చి 13:— ఈ వారములలో చేసిన ప్రయత్నములకు ఇట్టి యుద్ధము ఇంకను ఒక సంవత్సరము జరుగునా లేదా యుద్ధ విషయము తెలియ నగును. సైన్యములకు గాను కాన్సాలలో పనిచేయు యావముల నందరిని సమకూర్చి వారికి బహుగా పనివాండ్రు కాన్సాలకు అవసరముగా ఘట్టా చేయవలెనని సెనెట్ ఛేంబర్లనుగారు నుడిచిరి.

ప్రాన్సు

బుర్రెను వశమగుట.

లండను, మార్చి 12:— దక్షిణ ఫ్రెంచుములందు బ్రిటిషువారు తలపడిరి. దక్షిణమున నేరువను మాగ్నెగులు విపరీతముగ సంధ్యన వదలెను. శత్రువులు ఎదిరించిరిగాని ఫలము లేకపోయినది. సమయానుకూలముగ మారెండవనేన పశ్చిమమున కలపడెను. ఆసేన బుర్రెను కుత్తరమునుండిచ్చి జర్మనులను మెక్కినేకెను. నుమ్మను తలపడుచున్న శత్రువులు తత్కృతు మరణముకేనే తెనుకనుండి తలపడుట గ్రహించినంతనే లొంగిపోయెను. బుర్రెను ఉన్నతప్రదేశమునం దున్నది. ఇది కళకుగట్ట చాల లాభము. జర్మనులు మరల పటాయన భయ మున్నాను. గత 24 గంటలలో ఓరుగాలిలో 4-5 వేల గలవలల బెరున్న చాల వికారలగు గంగమున మేము శత్రువులను తలపెట్టిమి. బాబోరు ఆవనియందు వారు ఆమర్చిన స్థానము లన్నియు మా వశమైనవి. గ్రిలిల్స్ గ్రామము మా వశమైనది. విశవములు ముఖ్యవార్తలను రేపు తెలియగలవు. ఆని 14 వ తేదీని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 14:— పరాసువారి టెలుల ప్రకటించిరి. సాంపేనులో మెయిసన్న డిపాంపేను మెయిసన్నడను ఎవైజనులందు ఇరుపిడుల వారును ఫీరంగులను కాల్చిరి. మూఱు జుతు పడమట 185వగుట్టమీద జర్మనులు ఫీరంగులను కాల్చిరిగాని ప్రయోజనము లేక పోయినది. అనకోరు 304 గుట్ట బెజనాయల యొద్ద మా ఫీరంగులు బాగుగా పని చేసినవి.

యస్యా

ధాన్యపునిలవ.

లండను, మార్చి 12:— 7400 టన్నుల సరుకునిలవయన్నది. ఇంకను సరుకులు వచ్చుచున్నవని వెట్రోగ్రాడు విలేఖరుడు వ్రాసెను.

ద్యూమా.

మార్చి 11 వ తేదీనుండి ఏప్రిలువరకును ద్యూమా సామ్రాజ్యసభిలు నిలుపబడునని ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా మంత్రివర్గము.

బెరను, మార్చి 14:— మంత్రివర్గము మారనున్నది. మార్చినుగారి స్థానమున కెర్మిగుగారును ఆటెనిస్టామున కాంటుటిజాగారును ఆటెనిస్టామున కాంటు జులియనుగారును నియమింపబడుదు రని లై యుచున్నది.

ఇటలీ, ఫ్రాన్సు రంగములందు యుద్ధమును ప్రారంభించుటనుగూర్చి హిందెనుబర్ల లండెన్ ద్రావుగార్లు ఆస్ట్రీయా నేనానులగు హార్దెజను ద్రావు అర్థగార్లతో జర్మనీ ప్రధాన శిబిరమున నాలోచించుచు న్నా రని బెర్ను నుండి తంలివార్త వచ్చినది.

టర్కీ

బాగాడుపుర ప్రవేశము.

బాగాడు-మార్చి 14:— నిన్నటిరాత్రి 8 గంటలు కాగానే మా వెనుకటిసేన బాగాడు లో ప్రవేశించినది. పురమునకు పోవుమాగ్నమున కిరుప్రక్కలను తాటిచెట్లను నారిజచెట్లను ఉండినవి. పారిశీకులు, అరబ్బులు, యూదులు, ఆర్మీనియన్లు, కాల్దియన్లు క్రైస్తవులు మొదలుగాగల పురవాసు లందరును ముగ్గుల చూడవచ్చిరి. వీధులును మేడలును గవాక్షములును గంధసమున కరతాశధ్వనులుచేయు జనులతో క్రిక్కిరిసి యుండెను. పాకకాలల బాబురు మాయబును నాట్యమాడుచుండ, నారీనులు లెల్లరును విలువగల యునుపుల ధరించి తిరుగుచుండిరి. తురుష్కులు సైనికుల కొరకు పురవాసులను దోచుచుండిరి. రెండువత్సరములనుండి జనులిట్లు బాధపడుచుండ గతవారమున బందిపోటు నారంభించిరి. బ్రిటిషువారి మాటనుగాని యుద్ధ విషయములను గాని చర్చించుటకు జనులు భీతచిత్తులైరి. ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీని మేము ట్రైగిసునదిని వాటినది మొదలు జనులు వివజ్ఞు హృదయులైరి. తురుష్కు దొరతనము వారు సామగ్రినంతయు లాగుకొని సమారాకు పంపదొడగిరి, 5 వేల చక్కెర బస్తాలను 3,4 వైరుల విలువచేయు సామగ్రిని తురుష్కులు స్వాధీనము చేసికొనిరి. జర్మన్ కక్ సలొగారు 2 వారములక్రిందను ఆస్ట్రీయా కక్ సలుగారు 2 దినముల క్రిందట ను బాగాడును వదలిపోయిరి. నాకాదశమును, సైనిక యుధువుల స్థలమును, లించిగారి కార్యాలయములను గతరాత్రి నాశనముచేయబడినవి. తురుష్కులు వైద్యాలయముగా నుపయోగించిన బ్రిటిషువారి రెసిడెన్సీ తప్ప మిగిలిన గొప్పభవనము లన్నియు నాశనము సొందెను. ప్రాంతకాలమున రెండుగంటలకు గెండ్రోమరీ అనువారు వెళ్లగానే కర్ణులనువారు దొంగిలించ దొడగిరి. మేము తూర్పున పురప్రవేశము చేయునపుడు పశ్చిమమున వీరు కొల్లగొట్టు చుండిరి. ఆ నేకనుండి వర్షములు మాకరణు దొచ్చిరి. సైనికులు గృహములను బహులను రక్షించిరి.

అంతకు పూర్వమే చాల నాశనము కలిగెను. ఆ నేకకొంగడులు పగులగొట్టబడెను. విలువగల వస్తువు లనేకము తస్కరింపబడినవి. ఇంటి కప్పులను కోసి నుంచములను పరుపులను దొంగలు తీసికొనిపోవుచుండిరి. తోటలలోని బల్లలను గూడ తీసికొని పోవుచుండిరి. మా ప్రవేశము జనుల కాహోదకరముగా నుండెను. జనులు భీతచిత్తులై యుండుటచే ఎవరును బయటికి సాహసించి రాలైరి. మే మెవ్వరిని బంధించ నూహింపలేదు. సైనికులంద రనేకదినములు యుద్ధములోనుండి, ఔరము చేసికొనక యుండుచే త్వరగా నూతన నివాసములకు చేరిరి. మేము బాగుగ పురప్రవేశముచేయునంతవరకుకు తురుష్కులొపురమును వదలినట్లు జనులకు తెలియదు. 7, 10 తేదీలలో ధూరసం గ్రామము జరిగినది. డయాలానదిని వాటుటలో మన సైనికులు చాల నిపుణతను జూపిరి.

బాగాడువద్ద చాలా రాత్తు లభించుట.

లండను-మార్చి 13:—అధికారు లిటుల తెలిపిరి. 10 వ తేదీ సాయంత్రము బాగాడుకు దక్షిణమున మేము శత్రువుల వెంటనంటి తరిమితిమి. రాత్రి వాగొక కందకమును పూర్తిగా వదలిపోయిరి. మేము వదలక నది కిరుప్రక్కలను తరిమితిమి. రైలువేయను నేరువను పిచ్చుట పట్టణమును మేము వశపరుచు కొంటిమి. మా ఆశ్వికదళము వారిని తరిమి ఖాజీసు యిసును ఆక్రమించి 100 మందిని పట్టుకొంటిమి. మా యుద్ధనా కీలుగూడ ఫీరంగులను కాల్చెను. ఫిబ్రవరి 23 వ తేదీ నుండి తురుష్కులు బాగాడునందు వినాశమును ప్రారంభించిరి. అయినను మీ కచట చాల సామగ్రిలు లభించినవి. గాయములు తగిలినవారు 500 మందిచిక్కిరి. 200 శవములు లెక్కకు వచ్చినవి. పశ్చిమభాగమున 300 మంది మా వశమైరి. బాగాడుపొరులు మాకు స్వాగత మొసంగిరి.

బాగాడుదేశమందు తురుష్కులకు మిత్రులెవరులేరు. వారు దౌర్జన్యములచే ఎక్కడవైన ఉన్న కొద్ది మిత్రులను గూడ పోగొట్టుకొనిరి. బాగాడునకు బ్రిటిషువారు ఎపుడు వచ్చెదరని ప్రజలు విస్మయించుండిరి. వీరు వచ్చినచో తమవర్తకము మరలవృద్ధి గాంచునని బొంబాయి వర్తకులు సంతసించుచుండిరి. బాగాడునకును సహాయుదీయ! మతమునకునుగల నిజమైన బాంధవ్యమేమియు మాకు తెలియలేదు. ఇస్లాము దొరతనము వారికి చిరకాలము రాజ్యస్థానముగానుండి ప్రసిద్ధిగాంచి తురుష్కుల కెల్ల ఆటపట్టయిన బాగాడు నేటికి బ్రిటిషువారి స్వాధీనమగుటచే సహాయుదీయులకు చాలా విషాదకరముగా నుండును.

ఈ సందర్భమున సహాయుదీయులకు ఒక విషయము తెలుపవలసి యున్నది:— తురుష్కుల దొరతనము సహాయుదీయ రాజ్యముగ నుంట లేదు. సహాయుదీయ రాజ్యముగ నుంట మారి జర్మను రాజ్య మేర్పడుచున్నది. కాబట్టి తురుష్కులనుండి బాగాడును బ్రిటిషువారు తీసుకొన లేదు. జర్మనుల నుండియే తీసుకొనిరి. జర్మనులకు ఇస్లాము జాతి వారి యందున్న ప్రేమచుగతయు తూర్పు ఆఫ్రికాలో జర్మను ద్రోహమును వెలిబుచ్చుచు దొంగిన కాగితములవలన తెలియక మానదు.

ఇట్టి సందర్భమున బాగాడు బ్రిటిషు వారి స్వాధీనమగుట సహాయుదీయుల కెంతయు ప్రేమ కరమైనది. వారి మతమునకు గాని వారి రాజ్యాంగస్థితికి గాని ఏ భంగమును కలుగ జాలదని ఇండియా ప్రైయ్యు పత్రిక వ్రాసినది.

తురుష్కులు పారశీకమునుండి వెనుకకు బోవుట.

లండను, మార్చి 13:— పారశీకమునుండి తురుష్కులు ఒక బాగాడునకు సంబంధించిన మాన్యములనేగాక అన్నిటిని వదలుకొని వెనుకకు మరల్చుచున్నట్లు రుస్సావారి తంలివార్తల వలన తెలియుచున్నది. శత్రుబలము అంతగొప్పగా లేదు. పటాలమునకు పటాలమునకు చాలదూరము. సిన్నాకును సకీజునకును 80 మైళ్లదూర మున్నది. సిన్నా నుండిమాడ శత్రువులు వెనుకకు పారిపోవుచుండిరి. సకీజునకు హుదానుకు ఇంకొక 160 మైళ్లదూర మున్నది. రుస్సాదేశమువారి సైన్యములు శత్రువులను తరుముచు ముందునకు సగముదూర మేగినవి.

తురుష్కులు ఖయిదీలుగ పట్టుబడుట.

ఒక్కొక్క వాయవ్యములను శత్రువులు వెనుక స్వాధీనము చేసికొనిన కొండలను మరల స్వాధీనము జేసి కొనుటకు మా సైన్యములు ఎదిరి పోరు సలుపుచున్నవని రుస్సా వారు తెలిపిరి.

నుమిఖానికి పడచటి భాగమున తురుష్కులను ముట్టడించితిమి. వారి రణరంగములను నాశన మొనర్చితిమి.

58 గురు శత్రువులను కూడ మా స్వాధీనము చేసికొంటిమి. విడవారు త్రోవలోనున్న సిన్నా పట్టణమును శత్రు స్థానములను ఆక్రమించుకొంటిమి.

భాస్కరన్ ప్రాంతమున శత్రుసంబంధమైన ఒక పెద్ద పొగయోడను మంచిలిమి.

తూర్పుమున ఆగ్నేయ మూలను మూలగోష్ఠనకు తూర్పు భాగమునను మేము శత్రువులపై విషవాయు ప్రయోగము గావించితిమి. సీవాను గోష్ఠమీద తురుష్కులు మా వైద్యముల మీద తలపడగా వారిని వెనుకకు నెట్టితిమి. హామ దాను ప్రాంతమును జరిగిన సమరసందర్భమున మేము సాక్షిని ఆక్రమించితిమి. బిష్టాను మార్గముగా శత్రువులను తీవ్రముగా పోరు సలిపి వెంబడించితిమి.

రిసోటను స్వాధీనముగట.

8 వ తేదీని తురుష్కు వైద్యమును చెల్లించెదరు. తేసి హామదాక్ దేశమును రిసోటను ఆక్రమించు కొంటిమి. మాదాడి కాగలేక శత్రు వైద్యములు హాటిజాబాదు ముఖముగా పారిపోయినవని యవ్యాచారి తంతి సమాచారము న తెలిసినది.

రష్యా బ్రిటిషు సేనలు.

రష్యా సేనలు బాగ్దాదును కొంతదూరమునున్న రష్యావారి ఆధిపత్యము బ్రిటిషువారికి తోడ్పడదగినంత చేరువకు వచ్చినదని తంతివార్త వచ్చినది.

తూర్పుఆఫ్రికా

తూర్పుఆఫ్రికా యుద్ధము.

లండను మార్చి 12:—ఆచట నిపుడు వర్షాకాలము. మేసెలవరకును వర్షములు కురియుచుండును. వర్షములు వెలియుటయే సంపూర్ణ విజయమున కవశ్యము. జర్మనులు లొంగుటయో పోర్చుగీసు రాష్ట్రమునకు పోవుటయో జరుగవలెను. పోర్చుగీసు రాష్ట్రమునకు పోయిన తగినపని చేయుటకు వారు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. జర్మనులు స్వల్పసంఖ్యాకులుమాత్రమే వెలసిన తరువాత యుద్ధమును ముగించుటకు నల్లసేనలు మాత్రమున్నవి. నల్లసేనలు చాల సమర్థులతో పోరినవి. అవి కొద్దికాలమున ఇతరరంగములందు పోరుటకు వీలగును. జర్మనులఅధినివేశము లెవ్వయు జర్మనులకు మరల నియ్యబడవని వాల్టరు లాంగు గారు నడిచిన దానికంటె నధిక సంతోషవార్త చేరొకటి లేదు. మరల నేభాగమునైన వారి కొంగిలిమేసి ఆచట మనకు తోడ్పడిన దేశీయులకు వారు కలిగించు బాధ తలపడైన తరము కానిది. అట్టి యూహయే మనకు కలగ గూడదు. మన యశస్సు కళంకచుగునని జనరలు స్మట్సుగారు నడిచిరి.

అమెరికా

గెరర్డు అమెరికాకు చేరిరి.

లండను, మార్చి 13:—మ్యూయార్కు—గెరర్డుగారు హావనాకి వెళ్లినను చేరిరి. వీరు అచ్చటినుండి వాషింగ్టన్కు పయనమై పోవుదురు.

నార్వే

డాల్మేటియా నౌకను ముంచుట

లండను మార్చి 12:—డాల్మేటియా అను నార్వేవారి నౌకను ఫిబ్రవరి 11-వ తేదీని ఒక అంతర్గమి ముంచెను. కాప్టాను భార్యయు నాకోద్యోగులను సావకులను మూడు దినములు మహాసమద్రమున చాల నాపదలకు పాలై 2 పడవలలో అనాచ్ఛాదితముగ గడువవలసి వచ్చినది. వారిలో సొకడు చనిపోయెను. ముగ్గురు కొయ్యలారిరి. చివరకొక స్పెయిను స్కూనరు తక్కినవారిని కాపాడినది.

యూగోస్లావిలోని అమెరికావారు

50 మంది అమెరికావారు స్కాగ్రికుకు వచ్చిరి. రిట్టును అను 8000 టన్నుల క్రొత్తనౌక బాడీసలుపుచున్నది. అందులకు ప్రత్యేకముగ దాని నిర్మించినవారు చెప్పినది లెన్నునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

యుద్ధ వ్యయము.

లండను, మార్చి 13:—ప్రస్తుతము ఎక్కువగా వ్యయమైన దానికని ముందు రాబోవు ఖర్చునకును వలయు ధనము సమకూర్చుటకు 15వ తేదీని సభ సమకూర్చబడునని బోన్ రాగారు తెలియజేసిరి.

ఇటీవలి తంతివార్తలు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 13:—నేటిరాత్రి జర్మనులు మేసెడ్డి ఛాంబెనుకు పడచుటిదిక్కున నున్న 185 నంబి కొండపై ప్రళయమైన దాడి సలిపి మానేయు నెదుర్కొనిరి. కాని మేము మరణిరంగులను కాలబటచే శత్రువులు చేయు ప్రయత్నములన్నియు విఫలములగుటయేగాక మాధ్యములను గాపాడుకొని 150 శత్రుజనులను బంధించితిమి. వీరిలో 8 గురుశత్రుగలగుడ కలరు. మ్యూసునిది ముడిపక్కల లానిమాంటు ప్రదేశమున గావించిన ఆకస్మిక సమరముందు జర్మనులను విఫలముగ జేసితిమి.

కడచినరాత్రి ఆవరు, ఎయినుయర్బున్న జర్మనుల కందకములమీద మేము మూడుసార్లు ఆకస్మికముగ వెకలి దాడిసలిపితిమి. శత్రువులకు చాలనష్టముగావించి కొంతశత్రు వైద్యమును బంధించి తెచ్చితిమి. సోయిసన్నున జర్మనులు బాంబుగుండ్లతో ధ్వంసముజేయుట యింకను మానలేదు. క్రోయిగోష్ఠదగ్గరనున్న బోల్చెలి ప్రదేశమునకు కొంచెము తూర్పుగానున్న మాపంక్తులలోనికి ప్రదేశించుటకు జర్మనులు చేసిన ప్రయత్నము లన్నియు విఫలములయ్యెను పరాసువారు తెలిపిరి. ట్రోయోక్ ప్రాంతముందు మరుగుగా కిరంగులు పేలుచున్నది.

సాహసమైన కార్యము.

లండను మార్చి 13:—భారతదేశ వైద్యమునకు కష్టముగా నున్న జూక్ డైమోకు స్పేజుగారు సాహస కార్యమొనరించినందునకు వారికి డి. ఎస్. ఓ. బిరుదు మియ్యబడినది. వెనుకకు పోవుచున్న వైద్యము ఏమాలము ఆలస్యము జరిగినను శత్రువుల వలన ప్రమాదము వాటిల్లవని గ్రహించి వైరికులను హెచ్చరించుచు శత్రువులు వెన్నంటి తనను ముట్టడించుచున్న తన వైద్యమునకు నిరపాయమైన స్థలము చేరువరకు నిష్క్రమముగా నిలిచి వచ్చియుండెను.

బ్రిటిషు యుద్ధము.

లండను, మార్చి 14:—బెల్జియమునకు శత్రువులు రిక్తి మైల్లరంగమున ప్రధానస్థానములకు వదలిపోయిరి. మేము వారిని తోమి గ్రావేర్ను లూపట్టు అడవులను వశపరచుకొంటిమి. గొమెకోరుకు తూర్పు ఈకాన్సాభాగము లందు ఒక మైల్ల ప్రదేశమున మేము ముందుకు పోలిమి నోవహాటికు నైరుతిన శత్రువులు దాడిసలిపిరి. మాలో కొద్దిమంది మాత్రమే కనబడుట లేదు.

జర్మనులకు తురుష్కులకు నభిప్రాయ భేదము.

లండను మార్చి 13:—జనీవానుండి రైఫతు పాపాగారు టర్కీకిని కానిస్టాంటు నోపిలు గవర్నరు బెర్తీజేగారు బెర్లినుకు వెళ్లిరి. మెసపొటేమియా పరాజయమువలన కలిగిన మనస్తాపముల సందర్భముననే వీరిరువురును వెళ్లిరి. అని వెవేనుండి తంతివార్త వచ్చినది. తురుష్కు సేనలను జర్మనులు తిసికొనిపోయి సమయమునవచ్చినపుడు సహాయముచేయక యుచేపించిరి. మెసపొటేమియాలోని మహమ్మదీయ సేన కేవల మసహాయస్థితియందున్నదని కానిస్టాంటు నోపిలులోని తురుష్కులు మెసపొటేమియా పరాజయమును విని జర్మనుల నిందించుచున్నారని రోము విలేఖకుడు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రకటన వాసెను.

నూలుబట్టల పన్ను

లండను, మార్చి 13:—ఈ స్పెన్సు కూడదని ఆండ్లో నము చేయుటయందు లంకామైన్ ఛాంబెలోనే అభిప్రాయ భేదములు కలిగినవి. పార్లమెంటు నందలి స్వతంత్ర వ్యాపార సంఘమువారి ఆండ్లోనమున కల్పించుకొనదని టైముస్ ప్రకటన లాల్చివలేఖకుడు వ్రాసెను.

విమానయుద్ధములు.

లండను, మార్చి 13:—పార్లమెంటు ప్రజలసభలో జరిగిన ప్రశ్నల సందర్భమున మ్యూక్ సర్ సన గార్లు నడిచిరి:—విమాన యుద్ధములో 6 వారములనుండి వామాను వారు 15 బ్రిటిషువైమానములలో 7 గురు మృతులును, 8 గురు గాయముపొందినవారును, 4 గురు కనబడకుండా నున్నవారు నుండిరి. గత సంవత్సరము వెడ్డులో జరిగిన అతితీవ్రమైన విమాన యుద్ధము చేసిన సామర్థ్యత లోకమునకు వెల్లడి అయినది భావము జేసిరి. గత సంవత్సరములో జర్మనుల ప్రయత్నము లన్నియు వెడ్డువై జూపిరి. ఇపుడెన్నో బ్రిటిషువంగముండే ప్రదర్శించుచున్నారు. దీనినిజూడ శత్రువులు వెనుకకు మరలిపోవుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాబట్టి వారు స్వోక్షణమునే చూచుకొనుటకు మనము ప్రయత్నించవలెను. లేనిచో మనవైబడి ధ్వంసము చేయక నిమగ్నములగు.

ఈనెల 24, 25-వ తేదీలందు కడప శ్రీరామకృష్ణ సమాజ సభ్యులు శ్రీరామ కృష్ణపూజామండల జనపదిన మహోత్సవమును జరుపుదురు. బెంగళూరు నీటి శ్రీరామ కృష్ణశ్రీమతు కాళాభ్యుదయకు పగమహాంస వర్షవాడకా చార్జ్ శ్రీస్వామి నిమ్మలూరుందుల వారు అగ్రాసవాధి పత్త్యమును వహించెదరు.

చెన్నపురి ఆయుర్వేద కళాశాల సరిగంయనందు మహా మహోపాధ్యాయ కవి గజ గణనాథ సేనుగారు త్రివోమములను గురించి మొక గంభీరవ్యాసమును జేసిరి. గణనాథసేనుగా రాయుర్వేదమునందు నుంచి వైపుణ్యము గలవారు. ఆంగ్ల సాహిత్యమునందు ఎల్. ఏ. పరీక్షయందు తీర్పులైరి. ఆంగ్లవైద్యమునందు ఎల్. ఎస్. ఎస్. పరీక్షయందు తీర్పులైరి. వారు త్రివోమములకు గురించి చేసిన యువవ్యాసము పట్టనదాముక మైయున్నది. వాత పిత్త శ్లేష్మకృష్ణకమైన త్రివోమసిద్ధాంతము ఆయుర్వేదమునకు ప్రాణముని తెలిపిరి. ఒక గంటసేపు గంభీరవ్యాసమును జేసిరి. డాక్టరు నంజుండరావుగా గ్రాసవాధి పత్త్యమును వహించి రుద్దాహ్యమైన నాడీ సిద్ధాంతమును గణనాథసేను గారు నిష్కరించ గలిగినందులకు వారిని గౌర్యుజిరి. శివవ్యాసాంతమునందు వైద్యర్షి పండిత గోపాలాచార్యులుగారు శివవ్యాసకుని + ధ్యక్షుని పుష్పమాలా లంకెపుటలండేసి గురించి నమించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషన్

(729) నోటిసు.

20-3-1917 తేదీ మంగళవారమునాడు జరుగనున్న రాబోవు మదరాసు కార్పొరేషను జనరలు మీటింగులో యీ దిగున తీర్మానమును ఉపపాదితునుని మ-రా-శ్రీ రావు బహదూర్ జి. సారాయణస్వామి శెట్టిగారు తెలియజేసిరి.

ఇండ్లముందరి మెట్లు కార్పొరేషను ఫలము లోనికి వచ్చినపుడు ఏ తీరున చర్చ జరుపుటకును ఒక కట్టుబాటు లేనట్లు కార్పొరేషనుకు పోచుచున్నది. కావున రహదారి జనులకు ఇబ్బందిని కలుగ చేయునట్టి అన్ని మెట్లను, కార్పొరేషను వారి హక్కుకు భంగము లేకుండగ, ఆయా యిండ్ల యజమానులకే స్వల్ప బాధగతో యివ్వబడవలెనని కార్పొరేషనువారు యుద్దేశ్యమును గలిగియున్నారు.

మద్రాసు కార్పొరేషను. జనరల్ మీటింగు మెంటు 14-3-1917 } తే. సి. మొలూస్ ప్రెసిడెంటు

ప్రకటన

నర్సారావుపేట డిస్ట్రిక్టుమునసబుకోర్టులో Os 338 fo 1916 నాది, కూట శెట్టి కోతేతం. 1 ప్రతివాది. వాడ రేపు సోమసుందరరావు. సదరుహి నెంబరులో 1 ప్రతివాదియైన వాడరేపు సోమసుందర రావు నాకిగోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురంతాలూకా దొడ్లంపేట. ఈ దావాసంగతి తెలిసియుండిన్ని సమను ముట్టకుండా చేయుచున్నందున సదరు దావా తిరిగి పరిష్కారమునకయి యీ నెల 20 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. సదరు ప్రతివాది 20-3-17 వ తేదీ పగలు 10 గంటలకు యీ కోర్టు యెదుట స్వతహాగా గాని వకీలు ద్వారా గాని హాజరు కానియెడల అతని పరోక్షముందు వ్యాజ్యము పరిష్కరింపబడు నని యిందు మూలముగా తెలియపర్చడ మునునది.

Dr. Munsiff's Court } B. O. C. Narasaraopet } Y. Veerabhadra Reddy 13-3-17 Head Clerk

వ ర ద న ం ఘ ము

తెనాలియందు విచారణ.

(మా స్వకీయవిలేఖరుని యొద్దనుండి).

తెనాలి మార్చి 14:— కృష్ణవరద సంఘమువారు తెనాలిలో నిన్ను వేడు కమాండేమై ప్రభువునుండి తెనాలి డిప్యూటీ కలెక్టరుకు విచారింపిరి. వారిట్లు తమ సాక్ష్యము నందు తెలిపిరి.

నేను వరద సంఘమునందు మానుమానలపాలెం లగా నును వెల్లటూరువరకు కృష్ణకట్టను కాపలా చేయుచుంటిని. నేను కృష్ణకట్టవద్ద తిరుగుచుండగా, ఒక అరగజంపాడుగున కృష్ణకట్టలోనుండి నీరు చెక్కుగిలుట వారంభించెను. వెంటనే అక్కడ నేను మరమ్మత్తు చేయించితిని. కనకాల, భట్టిప్రోలు మున్నగు గ్రామాదులకు నెక్కువ నష్టము కలిగినది. ఇంక జంపని, రావికంపాడు, వెనుపర్రె, కొల్లూరు అద్దేపల్లి గ్రామాదు లలో కూడ పంట చాల నష్టమైనది. వరద తగలని భూములు మామూలుగా నె పండినవి. వరదవచ్చిన గ్రామములలో కొన్ని చోట్ల 1.8 నంతు మాత్రము పండినది. మొత్తముగూడ 88 వంతు ఫలించినదని చెప్పవచ్చును. కేవలము యావత్తుపంట చెడిపోయిన గ్రామముల సంగతి నాకు తెలియదు. లంకలో నుండి మరుఘ్యలను కొల్లూరు వచ్చి గ్రామాదులలోనికి తీసికొనివచ్చినాము. పూరియింట్లు పడిపోయినవి. ఒక్కొక్క యింటికి రు 40 లతో మరమ్మత్తు చేయవచ్చును. పొలములలో వాగునోటలలో నీరు నిలవయుండెను.

తిరువారే లక్ష్మ రాజు సంగమేశ్వరరావు గారు సాక్ష్య మిచ్చిరి. వా ర్కీండి సంకతులను చెప్పిరి.

నేను తాలూకా యూనియను సెక్రటరీగ నున్నాను. నాకు గ్రామసంఘములనుండి రిపోర్టువచ్చును. పంటలు పండ నందున, గ్రామములలోనుండి 6000 లకు అప్పు దరఖాస్తులు వచ్చినవి. వరదలవలన 1/4 వంతు పంట పండినది. వారము నో జులలో గడ్డిలేక పశువులకు చాల యిబ్బంది సంభవించినవి.

రావు బహద్రుడు చెమిటగంటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు కూడ సాక్ష్యమిచ్చిరి.

రావుసాహెబు భక్తవత్సలనాథుడుగారిట్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి:— 1918 సం.రం|| వరదకాలములో నేను పెద కొం ధూరు లగానును వెల్లటూరువరకు కృష్ణకట్టను కాపలా చేసి టిని. కొల్లూరు లాకువద్ద కొన్నిచోట్ల నీరు చెక్కుగిలుట సంభ వించినది. ఎలుక కన్న యంటుటలవలన నీరు చెక్కుగిలినది. కట్ట మీద పగుల్లు నేను ఎక్కడను చూచియుండలేదు. 1914 సం|| క్షములో 70,000 యెకరములు నీటిలో మునిగి పోయినది. ఈ సంవత్సరము అందులో సగము మునిగినది.

వెద్దిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహం గారిట్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి:— పూర్వము కృష్ణ చాలా వెదుర్పుగ నుండినందున, వరదలవలన నీరు యెక్కువయైనను ప్రజలకు యిబ్బందిలేకుండ నదిగుండా నీరు ప్రవహించుచుండెడిది. ప్రస్తుతము రెల్లు నాటి లంకలు పెంచుచున్నందువలన, కొంచెము నీరు వచ్చుటతోడనే నీరు పొంగి కట్టలు తెగి గ్రామములను నష్టపరుచుచున్నది. రెల్లు నాటుట అపివేసినయెడల ప్రజలకు సౌకర్యముగానుండు నని నాయభిప్రాయము. 1913 సంవత్సరములో పంటలు 1/2 వంతు లేక 3/4 వంతు పండినవి. భాగ్యము చెడిపోయినది. గడ్డి నల్ల పడినది.

జంపని నివాసులగు గలని శాయన్నగారిట్లు తెలిపిరి:— జంపని గ్రామమున వరదవచ్చినది. వరదలకు పూర్వము పంట లు బాగుండెను. మా గ్రామములో మామూలుగా యెకరమున కు 10 సలకలు పండినవి. వరదవలన పుట్టిక యేడుములు పండి నవి. వరద పొడవనిభూములు బాగుగానే ఫలించినవి. వరద పొడిచిన భూములలో పండిన భాగ్యము అంత నాణ్యమైనది కాదు. మంచి భాగ్యమునకు దానికిని రు 1 కి రు 4 లగాయతు రు 8 ల వరకు భేదమున్నది. గడ్డి అంతయు తడిసి చెడిపోయిన ది. ఇంట్లు 20,30 పడిపోయినవి. వానిని మరమ్మత్తు చేయుటకు ఒక్కొక్క యింటికి రు 50:00 కావలసియున్నది. వరద మా గ్రామము మీదుగా వెళ్ళవలయును. కేవల మెయిను డ్రె యిను లోను చేయవలయును. కనకట్ట సరేగాలేనందున గండి పడినదని నాభిప్రాయము.

య్యారాల కాపురమువెద్దిభొట్ల కామేశ్వరరావుగారు తమ సాక్ష్యమునం దిట్లు చెప్పినది:— నాకు 40 యెకర ములు పొలమున్నది. మా గ్రామములో 200 యెకరములు వరదవలన నష్టమైనది. మామూలుగా యెకరమునకు పుట్టిలేక

10 సలకలు పండును. వరదవలన 5 సలకలు మాత్రమే పండి నది. నా స్వంత పొలములో యెకరమునకు 5 అండ్లులు మాత్రమే అయినవి. పసుపు తోటలలో మామూలుగ యెకర మునకు 10 పుట్లు ఫలించును. ఇప్పుడు రె, 4 పుట్లు మాత్రము ఫలించినవి. వరదవలన 60, 70 ఎకరములు పసుపుతోటలు చెడి పోయినవి. మొక్కజొన్న గూవత్తు చెడిపోయినది. ఈ సంక త్సరము నేను కృష్ణకట్ట చూచినాను. కట్టకు రెండవవైపున కుండమున్నది. వలయాకారముగ వేసిన గట్టు సరిగ బిగియ లేదు. కృష్ణకట్ట 2,3 అడుగులు యెత్తు చేయవలయును.

వాసరి వేంకటేశ్వరం గారు తిరువారే సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిట్లు తెలిపిరి:— నాకు 40 ఎకరముల మాగాని కలదు. పొలములలో 15 నోజులు నీరు నిలవ నుండెను. ఎకరమునకు 1/2 వంతు పంట పంట ఫలించినది. రెవల్ల మెయిను డ్రెయిను చుక్కను చేయవలయును. మా గ్రామములో 20 యింట్లు పడిపోయినవి. ఒక్కొక్క యింటికి మరల కట్టుకొనుటకు రు 100 లు పట్టును.

ప్రాతూరు కాపురముల పిచ్చయ్యగారిట్లు తెలిపిరి: కట్ట తెగినప్పుడు నేనుఉంటిని. కుడిపక్కను గుండముండెను. నీరు ఉరకవేసి కట్టతెగినది. ప్రతి సంవత్సరం వునకయుండును. కట్టకు నీరు ఆవగానే వునక మొదలగును. నీటి బలమున కట్ట తెగినదని నాయభిప్రాయము. 1915 వ సంవత్సరములో కట్ట మధ్యగాకుంగి పగిలిపోయినది. అప్పుడు మన్నుపోసి బాగు చేసినారు. కొన్ని, మిగత గూవత్తుపోయినవి.

పుచ్చా సీతారామయ్యగారిది పెద కొం ధూరు కాపురస్థలము. వారిట్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి:—

వరదనీరు మా గ్రామము లోనికి వచ్చినది. 12, 18 అడు గుల లోతు నీరువచ్చినది. ఇంట్లు పడిపోయినవి. వరదవచ్చి నప్పుడు మేము గ్రామములో నున్నాము. వరదవలన 15 అకాల పంట నష్టమైనది. మెట్టపైవు సాపుగా పోయినవి. మొక్క జొన్న, నెరగ, శాలవత్తివార వేసినా ఫలించలేదు.

కట్ట క్రింది భాగములో వునక వేసినది. కట్టకు చుండము తక్కువ. 15 అడుగులు వెళ్ళుచేయవలయును. ఎలుక కన్న ములు ఈమూలనుంచి ఆమూలకు సరిగా యుండనేవు. కట్టలో యెలుక కన్నములు చూడలేదు.

కాకమూరి వేంకట సుబ్బయ్యగారు. బుర్రపాలెం వాస్తవ్యులు. వారు తిరువారే సాక్ష్యము నిచ్చుచు నిట్లు తెలిపిరి. కృష్ణవరద. గ్రామముపట్టవేసినది. నీరు యిండ్లలోనికి పొలములలోనికి చునిపిలోతునీరు వచ్చినది. మాగానిపైరు చాలా నష్టమైనది. మెట్టపైవులేవు భాగ్యం వరదముంపు వలన యీ సంవత్సరం అమ్ముకుపోలేదు. రు 400/00 బ్యాంకులో తహ శీలకు వ్యవసాయపు పనులకు అప్పు తెచ్చినాము. ప్రస్తుతం మా గ్రామములో ఒకకుప్ప తొక్కించుచున్నాము. గింజలేదు. గడ్డిని పశువులు తినవు.

వెనిగల్ల వేంకట సుబ్బయ్యగారు కె. వేంకటరావు గారు (నెలపాడు) చింతలచెరువు వేంకటసుబ్బయ్య గారు (బుర్రపాలెం) కూడ సాక్ష్యమిచ్చిరి.

చెవ్వావల కోటయ్యగారి (వేరము) ట్లు సాక్ష్య మిచ్చిరి:

1912, 14, 16 సంవత్సరములలో కృష్ణవరదలు వచ్చి మా గ్రామములో పంట చాల నష్టమై పోయినది- 1916 సం||ము ల 8500 ఎకరములు మా గ్రామములు వరదవల్ల నష్టమైనవి- 3, 4, 5 గ్రామముల మాత్రము ఫలించినవి. నీరు 10 నోజులవరకు నిలవ నుండెను- కేవల మెయిను డ్రెయినుకట్టలు తెగి మెట్టపైరు యావత్తు చెడిపోయినది. కేవల మెయిను డ్రెయినువచ్చిచేయ వలయును.

రెల్లు నాటుటవలన కృష్ణపూడి లంకలుమీదికి నీరు పొంగి కట్టలు నష్టపగు చున్నవి.

పరిపరి కాపురస్థులగు చెవ్వావల వేంకట కృష్ణ య్యగారు మరి కొందరు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

అంతటితో తెనాలియందు విచారణ ముగిసినది రేపు గుంటూరులో విచారణ జరుగును.

నీవు త్రొల్లిమిట్లు వెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిట్లులక్షా సానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుపనులకు కావలసినసామాను లను బియ్యమువంతు చూపండి చామూ ఫర్మను ఫైరు బ్రాన్లవరకు సుసంధా చేయుచుము. సి. నో పాలనాయు కర్ అంతుసన్ను, బేసికాఖాండ్రీ నుద్రాను. 557

ఒక ఆంధ్రయోగి నిర్వాణము.

రాజవిద్యా వైశద్యము, రాజకీయోన్నతోద్యోగములే, యైహిక ప్రాశస్త్యమున కాధారములైయుండు నీ కాలమునఁ గేవల రాజయోగియై జీవితముబుచ్చిన పోలవరపల్లి కామయ్య గారిని, బెక్కండ్ల డొంగిగి పోవచ్చును. అయినను, ఈచెన్నపట్టణ మున శ్రీమద్రామాయణకాల తేపమునకు సుప్రసిద్ధులై కీర్తిశేషు లైన రామాయణమ్, కృష్ణశాస్త్రి భాగవతగారి నెఱిగిన వారందఱు వీరి నెఱిగి యుందురు. ఈయోగిగారి యానాస మగు ముత్యాలపేటలోఁ గాని, తత్ప్రాంతములఁగాని శాస్త్రి గారు కాలతేపము చేయఁగూడినపుడు పురాణపఠనమునకై యోగిగారి నే స్రాధించుచు ద్విగుణీకృతోత్సాహులై వారు కాలతేపము చేయుచుండెడి వారు. కామయ్యగారు చదువు టయు, శాస్త్రిగా రథము నెవ్వటయుఁ జొప్పడిన నాటి కాలతేప చుద్విత్తియమై, న్యాయమూర్తి ముత్తుస్వాయ్యగారి వంటివారును నాదారినబోవ ఘటించిన జిత్రరపులరెం యరాణకథనము ముగియునటకు నిల్చియుండు వారట. ఈ రాజయోగి జన్మస్థానము నెల్లూరు కాలు మైళ్ల దూరములోని పల్లిపాడను శ్రోత్రియ గ్రామము. 1862-వ సంవ త్సరమున జన్మించి, పంచశకద్యయస్కుడై యుండఁగ నే మాతాపితలు పంచశ్య మొద ముత్యాలపేటలో సుప్రసిద్ధులై యుండు తూములూరివారింటి కోడలైన వీరి సోదరిగారి పోవణమున నీరు బాల్యము గడపిరి. కేవల పండిత పరిచయముననే సంస్కృతాంధ్రముల నసాధారణ పాండిత్యము గణించి భాషాద్వయమందును గమనీయభక్తిగ గవిత్వము నెవ్వచుండిరి. ఏకసంత గ్రాహు లగుటచేఁ గాఁబోలు వీరికి వేపవేల శ్లోకములు కంఠస్థములై ప్రస్తావనము లైనపుడు శ్రోత్రిజన రంజకమై యుండెను. అందున వీరి కభిమాన గ్రంథుగు భాగవతము నాద్యంత మప్పగింపఁ గలిగి యుండిన నతిశయోక్తి గాదు. మఱియు, అరమము, కన్నడము మున్నుగా నెన్నియో భాషలు వాచో విధములై యుండెను. ద్వైవి విశిష్టాద్వై తాద్వైతములును, కర్మభక్తిజ్ఞాన యోగములు, ముక్తిసాధనమునకు భిన్నమాగ్ నములుగాక క్రమసోపానములని వీరి యాశయము. తత్త్విధాం తిమునకై త్రిమతవిషయముగాను, యోగత్రిక సంబంధమును, గల సంస్కృతగ్రంథరాజముల నెల్లఁ బఠింపించి, యుపపత్తుల నన్నిటిఁ గోడకరించి యున్నాడు. ముద్రఁడించుటకై బూర్వ మే వీరిని మృత్యువు పై గొట్టుకై యాస్తికులగు నాంధ్ర: రెల్లరు చింతిల్లవలసి యున్నది.—ఒక విలేఖకుడు.

3వ కృష్ణజిల్లా కోఆపరేటివు కాన్ఫరెన్సు భీమవ రంలో 19 తేదిని జిల్లాకలెక్టరు ఎ. వై. జి. కామెర్ డి. ఏ. వి. సి. ఎస్. సి. వి. ఇ దొరవారి అధిపత్యాధిప త్యము క్రిందను జరుగును.

Latest Telegrams.

LONDON, March 14. Presiding at a luncheon given by the British Empire Producers Association in honour of Sir E. P. Morris, the Premier of Newfoundland, Lord Milner said that the development of the Empire's resources belonged to to-day's new constructive Era the guiding principle of which was to regard the Empire as an economic whole. The significance of the War Council was not fully appreciated. It was an Executive Council of the whole Empire capable of deciding questions affecting every part. The time was coming when the direction of imperial affairs would be in the hands of a Government representative of and responsible to all peoples of the Dominions. The present Cabinet was morally responsible to the Empire for the conduct of the war. Hence it was anxious to have the Counsel of the representatives of the Dominions at the Conference.

PEKING:—Germany's reply to Chinese protest against submarineism was delivered just prior to the rupture of relations. It was couched in flattering terms and expressed surprise at the Chinese attitude because she had no shipping interests in the submarine zone. Germany said she would treat the threat of rupture as if it had not been made.

The Russians have taken Kermanshah. China has severed relations with Germany and taken possession of German Merchantmen at Shanghai. The American steamer "Algonquin," 1800 tons, New York for London, flying American flag and carrying food-stuff, has been sunk by shellfire and bombs by a German submarine. The latter opened fire at a range of three miles firing twenty shells without warning. The Commander of the submarine refused to tow lifeboats to land. The crew was saved.

This afternoon's French communique says:—Between Buttedumesnil and Maisons de Champagne, Germans delivered two violent counter-attacks against works which we had captured to the left of this sector. Enemy was unable to reach our positions anywhere and sustained heavy losses. Throughout night obstinate grenade struggle continued between Hill 185 and Maisons-de-Champagne, where we captured more trenches between Meuse and Apremont. Our troops penetrated German trenches at Trenches at four points, reaching second line and capturing prisoners.

THE GREAT WAR.

Baghdad Occupation Described.

Bapaume Defences Abandoned by Germans.

(Reuter's Agency.)

MESOPOTAMIA FRONT.

Turks and Mesopotamian Disasters.

Accusations Against Germans.

ALLAHABAD, March 14. LONDON, March 13th.—The "Daily Telegraph's" correspondent at Rome learns from a Turkish source that the Mesopotamian disasters are known in Constantinople where Germany is accused of having betrayed Turkey by first obtaining her aid and then exposing her to danger in Asia. It is stated that the Ottoman Army in Mesopotamia is completely demoralised and lacks munitions and food.—("Pioneer.")

The Occupation Described.

British Pursue Turks Beyond Bagdad.

LONDON, March 14. An official communique from Mesopotamia says:—We maintained close touch with the enemy southward of Bagdad on the evening of the 10th. The enemy at night evacuated an entire trench line, we advancing in close contact. A general advance on both banks followed. We occupied the railway station at dawn and then the city. The Cavalry advanced in pursuit and after a slight resistance occupied Dabzaimain taking a hundred prisoners. Our gunboats took up the pursuit. Since the 23rd February, the Turks have been destroying everything of value in Bagdad, but our booty is nevertheless considerable. The enemy abandoned five hundred wounded, and we counted two or three hundred dead. We took three hundred prisoners on the left bank of the Tigris. The inhabitants of Bagdad warmly welcomed us.

ENEMY ENTRY DESCRIBED.

Inhabitants Welcome British.

Details of Turkish Robbery and Oppression.

DELHI, March 14. The following telegram dated the 13th March 1917 has been received from "Eye-witness" Mesopotamia:

BAGHDAD, March 14. Our vanguard entered Bagdad soon after 3 this morning. The city is approached by an unmetalled road between palm groves and orange gardens. Crowds of Bagdad came out to meet us, Persians, Arabs, Jews, Armenians, Chaldeans, and Christians of diverse sects and races. They lined the streets, balconies and roofs, hurrahing and clapping their hands. Groups of school children danced in front of us shouting and cheering, and the women of the city turned out in their holiday dresses. The people of the city have been robbed to supply the Turkish army. For the last two years the oppression has been becoming unendurable. During the last week it degenerated into brigandage. I am told the mere mention of the British had become penal and people were afraid to talk freely about the war. It appears all hope of saving the city was abandoned after we effected the crossing of the Tigris on the 23rd February. Since that date the Turkish Government has been requisitioning private merchandise wholesale and despatching it by train to Samarra. Three or four thousand liras worth of stuff is believed to have been officially looted, including five thousand sacks of sugar. The German Consul left two weeks back and the Austrian two days ago. The brigade of boats, Turkish army clothing factory and Messrs. Lynch's offices were blown up or otherwise destroyed last night and the railway station, civil hospital and most British property, except the Residency which has been used as a Turkish hospital were either gutted or damaged. As soon as the Gendarmes left at 2 this morning, the Kurds and others began looting. We entered from the east this morning when they were rifling the bazaar at the other end of the city and among the first citizens we met were merchants who had run out to crave for our protection. Regiments were detailed to police bazaars and houses. Picquets and patrols were allotted but there was much that it was too late to save. Many shops had been gutted and the valuables had all been cleared. Rabbits were found busy dismantling interiors tearing down bits of wood and iron and carrying off bedsteads. They had even looted seats from the public gardens. Our entry was very easy and unofficial, and it was clear that the joy of the people was genuine. No functionaries came out to meet us as there was still fear of reprisals. Our own attitude was characteristic. There was no display or attempt at imprisonment. The troops entered in order of advance ready to deploy against new positions, dusty and unshaven after several days hard fighting and bivouacking. It was not known until we actually entered that the Turks had evacuated the city. The fighting between the 7th and the 10th had been heavy. Extraordinary gallantry was shown in crossing the Diala river. Full details follow if the line is clear.

DELHI, March 14.

Telegraphing late at night on the 11th March the General Officer Commanding Force D gives the following details leading up to and subsequent to the capture of Bagdad:—Early on the 11th March, and during the evening of the 10th March we maintained a close touch with the enemy on both banks of the Tigris to the south of Bagdad. During the night he evacuated his entire trench line while we pushed forward in close contact.

Before dawn on the 11th March a general advance on both banks was ordered and at 5-30 a.m. we occupied the railway station and entered the city shortly after. Our cavalry pushed forward in pursuit and after slight resistance occupied Kadhimia capturing over 100 prisoners and 4 damaged aeroplanes. Our gunboats now took pursuit. During this recent fighting fierce gales, blinding dust storms, lack of water away from the river and the vigour of the pursuit have made operation arduous. Since 23rd February the Turks had been busy destroying and removing everything of value in Bagdad. Considerable amount of booty has nevertheless fallen into our hands including large quantities of equipment, arms and ammunition. 500 Turkish wounded were also abandoned by the enemy. On the left bank of the Tigris between 200 and 300 Turkish dead were counted on 10th March and 300 prisoners were taken. On entering the city of Bagdad local inhabitants gave us a warm welcome. Slight disturbances occurred in the city consequent on the Turkish evacuation but complete order was restored when our troops entered the city.

Russo-British Co-operation.

Russian Cavalry's Favourable Position.

ALLAHABAD, March 14. The "Pioneer's" special cable says:—Although the Russian forces to the northward are fighting a long way from Bagdad, it is understood that the Russian cavalry have been able to reach a position from which they can act effectively.

BRITISH FRONT.

Germans Abandon Bapaume Defences.

LONDON, March 14. A British communique says:—Owing to our bombardment, the enemy abandoned his main defences along the forward crest of the ridge, westward of Bapaume, on a front of three-and-a-half miles. We drove back the rear-guards in this area to a depth of a mile and occupied Grevillers and Loupart Wood. We also progressed eastward and north-east ward of Gommecourt on a frontage of one mile. A raiding party reached our trenches south-west of Neuve Chapelle and a few British are missing. Hostile raids elsewhere were repulsed.

Reuter's correspondent at headquarters says that the details of the capture of Ires show that it was one of the most brilliant and clever enterprises since the German retreat. The attack was made from the west and south. The southern assault started about dawn, when the British artillery directed a perfect tornado of fire on the enemy positions. The enemy gunners promptly replied, but though the barrage lasted through the forenoon, it caused little damage, and resistance generally was slight. A strong point, garrisoned by about fifty Germans, put up a short but obstinate fight, but when a score had been put out of action, the remainder surrendered. The success of the southern attack was facilitated by the western attack, which was faultlessly timed. It came across the north of Ires and plucked the garrison out. The southern attackers met a brisk fusillade, approaching the village, but the enemy threw up the sponge when they found that they were caught in the rear. Ires was excellently situated for defence, on an eminence, and its occupation greatly strengthens our position in this sector.

FRENCH FRONT.

Reciprocal Firing.

LONDON, March 14. Last night's French communique said:—There has been reciprocal artillery firing in Champagne in the sectors of Maisons de Champagne and Main-des-Assignes. Germans with bombs unsuccessfully attacked Hill 185 on the left of the Meuse. There has been reciprocal artillery activity. Our fire was apparently notably effective in the region of Avocourt and Hill 304 and on the right bank north-west of Bezonyaux.

SUBMARINISM

German Ruthlessness.

Norwegian Crew's Hardships

LONDON, March 13. German ruthlessness at sea has been further exemplified by the sinking of the Norwegian steamer "Dalmatia", by a German submarine on the 11th February. The Captain's wife, the officers and the crew were for three days in two small open boats in mid-Atlantic, and suffered unspeakable hardships. One of the crew died from exposure and three were frostbitten. The boat was finally picked up by a Danish schooner.

"Yarrowdale" Prisoners.

Americans at Zurich.

LONDON, March 13. A telegram from Berne says 59 Americans from the "Yarrowdale" have arrived at Zurich. They state that the raider was named "Ritz" and was a new 3,000 ton boat, with a speed of eighteen knots, specially built for raiding.

TELEGRAMS.

GREAT BRITAIN.

50 Millions' Supplementary Vote.

LONDON, March 14. It is understood that the supplementary War Credit announced by Mr. Bonar Law will amount to fifty million sterling.

Political Agitation Failing.

LONDON, March 14. The "Times" lobby correspondent says:—The political crisis over the question of the Indian cotton goods duty is missing fire. Lancashire members are divided and the Parliamentary Free Trade Committee will not participate in the agitation.

Lancashire Agitation.

Bombay Presidency Association Telegram's.

BOMBAY, March 14. The Bombay Presidency Association has sent the following telegram to the Secretary of State for India:—The Bombay Presidency Association earnestly submit that overruling by Parliament of the decision of the Imperial Legislative Council to enhance cotton import duties will cause deep and widespread discontent in India.

GERMANY.

Operations on Western Italian Front.

Enemy Generals' Conference.

LONDON, March 14. BERNE.—According to a telegram from Berlin Counts Von Hindenburg and Ludendorff are conferring with the Austrian General Von Hertzendorff and Von Arz at German headquarters, regarding the impending operation on the Italian and Western fronts.

Turco-German Differences.

Two Missions.

LONDON, March 14. A telegram from Yevye states that Rifaat Pasha has left Geneya for Turkey and Bedry Bey, Governor of Constantinople, has arrived in Berlin. Both missions are connected with the differences between Turkey and Germany arising out of the reverses in Mesopotamia.

AUSTRIA

Hungarian Cabinet Crisis.

LONDON, March 14. BERNE.—A Vienna telegram says that a Cabinet crisis is impending. It is stated that M. Martine will be succeeded by Mr. Czernin, at present Minister for Foreign Affairs, and that the latter will be succeeded by Count Tisza. Count Julius Andrássy will succeed Count Tisza and form a Hungarian Coalition Cabinet.

RUSSIA

Duma and Council Suspended.

LONDON, March 14. PETROGRAD.—Imperial ukases suspended the Duma and Council of the Empire from March until April at the latest, according to circumstances.

Grain Stocks Satisfactory.

LAHORE, March 14. LONDON, March 13.—Reuter's Petrograd correspondent says that it was stated during the Food Conference that reserves of wheat, rye and flour in the capital exceed 7,400 tons and that sufficient supplies are arriving.—("C. & M. Gazette").

End of Campaign.

General Smuts' Views.

LONDON, March 12. General Smuts in an interview with Reuter, said the only thing delaying the absolute end of the German East Africa campaign is the prevalence of the rainy season, which lasts till May, when the Germans will be compelled to surrender or enter Portuguese territory, where the Portuguese are quite prepared to handle them. The enemy only consisted of the remnant of the army. Practically all the South African white troops had departed, and the native battalions, which were raised owing to the unfavourable climate, were remaining to finish up. General Smuts spoke in high terms of the natives' magnificent infantry work, and said they would shortly be available for service elsewhere. Nothing had given him greater pleasure than Mr. Long's statement that no German Colony would return to Germany. The mere suggestion was preposterous, and he shuddered to think what would happen to the natives if any part were returned, for the natives had supported us magnificently, and our prestige in the East would suffer.

LATEST TELEGRAMS.

PARIS, March 14. The Great German retreat before the British is the only topic here, and the air is full of sensational reports that the retreat is turning into a "debacle" under the unremitting activity of the pursuers, who are superior in both material and initiative. It is impossible at present to say how far these reports are true, but there is no doubt that the British are continuing to advance to the north east and east of Gommecourt. We are probably witnessing the beginning of very great events, involving more than the fall of Bapaume.

LONDON, March 14.—Count Bernstorff has arrived in Berlin.

Reuter learns that there are 13 German ships totalling 35 thousand tons in Chinese ports.

The Duchess of Connaught is dead.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondents.)

[BY WIRE.]

DELHI.

Wood for United Kingdom. Licenses for Importation Revoked.

SIMLA, March 14.
A Press communique states:—With reference to the revised list of interpellations together with the rulings published by the Board of Trade in the Board of Trade Journal of the 19th October, 1916, which was republished in notification No. 35 C.W.D. dated the 6th January 1917, the following telegram has been received from His Majesty's Secretary of State for India. It has been decided to revoke with effect from the 2nd April the general licenses for importation into the United Kingdom of the following articles under the heading (A) Wood (B) Wood Manufactures: Beetwood, Boxwood, Dogwood, Greenheart, Hickory, Lancelwood, Lingumvitas, Pladok, Sabicu, Sassaolwood, Birch, timber in logs, barrel tops and bottoms and wooden tops, fir, birch, maple, and persimmon blocks and squares for bobbins, reels, shuttles and spools, box shooks box board, screws made of wood, tool handles and brush-handles, painters of ash and hickory case boards, empties returned, flooring boards planed and prepared tongued and grooved of non-prohibited woods, measuring rules of wood, cars made from ash wood, pine blocks for match making, plywood, wooden pulleys, wood wool. Consignments en route to this country on or before 12th March will be admitted on production to the Customs Officer of the date of despatch, and license will usually be granted for the consignments paid for by the consignees on or before that date.

All-India Hardinge Memorial.

DELHI, March 14.
As a meeting of the All-India Hardinge Memorial Fund held on Thursday last under the presidency of Sir Ibrahim Rahimullah it was decided that a request be made to proper authorities to grant a suitable site for a statue of Lord Hardinge in New Delhi.

Mr. Gokhale's Bust in the Legislative Chamber

It is understood that the European members, official and non-official, of the Viceroy's Legislative Council are arranging to place a bust of Mr. Gokhale in the vestibule leading to the Legislative Council Chamber at Delhi. It is hoped that it may be possible to have the bust unveiled at the commencement of the next Council Session at Delhi.

CALCUTTA.

Calcutta European Association. Thirty-Third Annual Meeting.

CALCUTTA, March 14.
The thirty-third annual meeting of the European Association was held this evening at the Dalhousie Institute, the Hon'ble Sir Archy Birkmyre presiding. The report for the past year showed that the membership of the Association had largely increased and numbered 4,211 against 3,370 at the close of 1915. Probably the most helpful action taken last year was the strong views held throughout India regarding the necessity for the military training of the every British European and Anglo-Indian in India. After the annual report was passed unanimously the President addressed the members.

Sir Birkmyre's Speech.

Presiding at the annual meeting of the European Association held this evening, Sir Archy Birkmyre said in the course of his address that the success of the War Loan should be considered as a joint duty incumbent upon all races in India. The issue of the War Loan had given an opportunity to the millions of the Empire to demonstrate in a practical form their loyalty to the British Raj and evidence their appreciation of the benefits they had derived from just and sympathetic government. Referring to German missionaries, the speaker said that after the war they should be rigidly prevented from setting foot in India.

Regarding the Indian demand for Home Rule he said that no reasonable man had the least doubt that Indians would be given a larger share in the Government of their own country, eventually amounting to Home Rule, when they were fit for anything like Home Rule. Now, he would say emphatically no. If they were, no power on earth could stop it. Home Rule for India at the present time would be fatal. A colossal sum of 500 millions sterling of European capital was invested in India and it was the bounden duty of the European Association to see that this vast interest was not jeopardised by unwise, premature concessions. At present Home Rule and other political schemes might well be dropped and political agitators who were clamouring for Home Rule might more profitably devote their zeal and energy and prove their loyalty championing actively the Indian War Loan. He continued:—We should continuously strive to improve our relations with Indians socially and commercially notwithstanding great existing barriers of religion and social customs. We should strive to command their respect and confidence from every point of view and teach them to realise that the welfare of India and Indians is indissolubly bound up with our own commercial interests. It is unfortunate that, so few educated Indians of large and sensible views, men of real weight and importance in the community, do not take any practical part in politics. Consequently they leave the field almost entirely open to the class of politicians who, although they carry little weight with their own community, shout loud enough to let their voices be heard in England, and there is some danger that the people of England might listen to them and consider them to be representatives of the people. It would be well for the English people to remember that there is a large community of experienced and level-headed Britishers in India who really understood the situation, and perhaps it will be the duty of the Association to impress this fact upon them. In this connection

TELEGRAMS.

the Council are considering the advisability of forming a branch of the Association in London at a convenient date among many Europeans from India settled there who still have the progress of this country at heart.

Sir Archy Birkmyre was re-elected President and Mr. T. Smith of the United Provinces and Hon'ble Mr. Eden were elected Vice Presidents.

Defence of India Act.

Lord Carmichael's Defence.

CALCUTTA, March 14.
Replying to the farewell address presented by the non-official members of the Bengal Legislative Council to-day H. E. the Governor referring to the Defence of India Act said:—Some of you have told me that my administration will be remembered chiefly as the administration which enforced an act which is not a Bengal act, the Defence of India Act, an Act which some of you say the people of Bengal do not like, and in the administration of which some of you find much to blame. I have spoken of that Act before and I am going to speak of it again now. It is only fair to you and to my successor that I should. Some of you believe, I have heard you say so, that the greater proportion of those who have been dealt with under the Act have been proceeded against merely because police officers have suspicions about them. I have told you before that that is not the case. And I tell you again that it is not the case. I have frequently asked those who make the statement to let me have the names of a few. Half a dozen even, out of the large number, they say it is the larger proportion of the approximately 800 people dealt with under either the Defence of India Act or the regulation 3 of 1918, whom they believe to be merely the victims of police suspicion. They have not so far sent me any names. But I am having every case re-examined and most carefully tabulated and 776 cases have been re-examined up to date. Of these 121 have been implicated by their own confession made here in Bengal. That is quite apart from some others who have made confessions to authorities outside Bengal. A further 229 are implicated by confessing associates whose statements are supported by corroborative evidence such as finds of arms, or property known to have been stolen in dacoities or by documentary evidence, or by their own conduct on arrest. 161 are implicated by the confessions of associates, generally two or more, but without such corroborative evidence as I have just mentioned. 195 are implicated by such corroborative evidence supported by statements made by informers. And 70 have been implicated by evidence of informers coupled with the evidence of association of the 70 ten are accused by informers who have been murdered. This strengthens, to my aid at least, the case for believing that the information given was probably true. In other cases bombs were produced by the sources who gave the information. In 21 more of the 70 cases what seem to be very strong evidence of association with known criminals is relied on in addition, of course, to the informers' statement. In 17 the men are accused, though only on the evidence of informers, of such dangerous crimes that I do not think the Government would be justified in giving up such control as it has of them.

In 16 more cases release has been granted or shortly will be granted. Releases from control under the Act since the beginning of this year amount to 30.

These figures show that the number of cases in which there is not something very definite to justify detention is under 5 per cent of the whole of the cases dealt with. In this number of less than 5 percent there is strong evidence of association in addition to the informers' statements.

What I have said is true, and I believe it is true. It is enough to show that there is no truth whatever in the accusation made against the Government to the effect that we are dealing with these men merely on the suspicion of individual police officers.

791 Cases Dealt With.

I have only mentioned so far 776 cases. These 776 are the cases of which up to now re-examination has been made. But the complete number of cases dealt with altogether under the act and under the regulation in Bengal is 791. It is fair that I should point this out though it is not very material for the difference is satisfactorily accounted for. There are 3 cases examined before but not yet re-examined. I hardly expect to find anything wrong with these. The remainder are

Cases sent here by the Government of India

with orders to intern or from other provinces and of the three men belonging to other provinces dealt with by other Governments there was one case in which a man was released just after the order was issued as this was found to be a case of mistaken identity. As showing that the information received by the police is not as unreliable as some of our critics tell us it is, I would like to point out to you that such information has led to:

54 Finds of Arms and Ammunitions.

47 of these were finds of pistols or pistol cartridges. In some of these cases the arms found have been identified as the stolen property of private persons who have complained of their loss by thefts or dacoities in which people of the Bhadrakol class were suspected at the time the losses occurred. It must, I think strike you as significant, that 14 of the persons dealt with were men actually seen shadowing police officers and that in five cases the shadowing was followed by actual murder, 5 of those whom we have dealt with while in custody threatened police officers with death and three threatened witnesses with death. Since January 1914 down to the middle of last month there have been 67 outrages. Convictions have been obtained against men concerned in 3 of these. Confessions naming some at least of the perpetrators have been made in about 43 other cases and there is other evidence making similar disclosures in all but 8 of the remainders. I unfortunately must not disclose the names, but I can assure you that it is not at all a large proportion of those who have committed outrages since January 1914, to whose identity the police have no clue. The total number of absconders is not large. That of whose names are not definitely known is very small indeed. But these numbers include some very dangerous men and until these very dangerous men are under our control it would be most unwise for the Government to deal as leniently as I would like with other men who are mere tools—sometimes perhaps tools who have no

TELEGRAMS.

idea to what evil purpose they themselves are being put. We cannot let our case slacken while there are men uncaught who we believe have been concerned in two or in some cases even more, six in one case, murders. The Defence of India Act is what had helped us. I am only saying what I believe to be absolutely true when I say that the defence of India Act helped to defend the young educated men of Bengal as nothing else has defended them, not their own fathers, not their teachers, for they were ignorant, nor their associates, nor they themselves, for they were blind to the danger against a mean criminal organisation which pretends to aim at freeing it from a foreign tyranny and is doing a great deal to bring Bengal into a hatred which she does not deserve from her fellow provinces in India and which can only result in the postponing of the reforms which will benefit not Bengal only but the whole of India.

The War Loan.

Viceroy's Autograph Letter. Those at Home Must Subscribe.

CALCUTTA, March 14.
The "Englishman" publishes the following exclusive autograph letter from the Viceroy regarding the war loan:—To-day an opportunity is presented to every man in India without sacrifice and with advantage to himself to hasten the day of our Empire's victory and the return of peace. In distant fields the armies of India have proved the loyalty of India in the eyes of the world. I hope that those who have enjoyed peace in their homes, will now furnish a proof no less convincing.

Among other prominent men who have sent special messages are Lord Carmichael, Sir William Meyer, Sir Reginald Craddock, Sir G. S. Barnes, and Mr Claude Hill.

Members of the Indian Jute Mills Association have agreed to short time of five days weekly from April to September 30th. The decision has not influenced gunny on the share markets which continue inactive.

The second wheat forecast gives the total area sown thirty-two million eight hundred and forty eight thousand acres, being an increase of 8.6 per cent over the revised total.

UNITED PROVINCES

U. P. Council.

LUCKNOW March 14.
At to-day's meeting of the United Provinces Legislative Council Mr. Razak Ali moved for certain alterations in the budget on police department. The motions was lost.

Mr. Ali Nabi then moved that the money voted for settlement of Sahranpur should be spent on primary education. The Government opposed the proposition. Vigorous debates followed and the motion was negatived.

Travelling Expenses of Police Department.

The next resolution moved by Ramia Ali proposed that Rs. 18,000 be curtailed from the travelling allowances of the police department and be spent on Maktab scheme. The motion was lost.

Police Budget.

After lunch Mr. Narayan Prasad Asthana moved the Rs. 50,000 be deducted from the travelling allowances of police department and be spent on primary education. The Inspector-General of police made a long explanation. The resolution was withdrawn.

A Rigorous Debate.

Mr. Chintamani moved that the police budget be reduced by one lakh and that amount be spent on primary education. Mr. Morris opposed the resolution. There was a vigorous debate. Messrs. Gokarau Nath Misra, Jagat Narayan and Radha Krishan Das taking part. The motion was lost by 9 votes.

The Exodus.

Mr. Chintamani next moved, that hill journey allowance be reduced by Rs. 10,000 and that amount be utilised for filling the vacant post of Inspector of Schools. His motion was supported by G. N. Misra and R. K. Das, Messrs. Odonne and Pim opposed it on behalf of the Government. The motion was lost.

Forests.

It was also moved that the sum of Rs. 64,000 should be transferred from forests to technical education the resolution was withdrawn after a debate. The Council adjourned till to-morrow.

Brief Telegrams.

The total number of registrations under the Ordinance, in Karachi District is 499, of which 237 are in Karachi City.

Major Robb leaves Bangalore, on Tuesday for Madras to take up the duties of Resident Medical Officer General Hospital, Madras.

The total number of registration forms received by the District Magistrate, Civil and Military Station, Bangalore, is 607.

The Second Magistrate of the Civil and Military Station Bangalore, released the man who was arrested by the local police on suspicion that he was Arokiaswamy, ex-servant of the Bengal Government House. It seems he is not the man wanted.

The Viceroy has been pleased to present a bat and a ball for the best batting and bowling averages, respectively, during the past season of the Allahabad High Court Cricket Club. The club was formed on the opening of the new High Court and has just concluded its first season.

ముఖ్యసమాచారములు.

చెన్నై పురి రాజధానియందు గతజనవరి మాసమునందు జరిగిన సమద్రవ్యాపారములో దిగుమతి వలన గతసంవత్సరమున జనవరిమాసమునందు వచ్చిన మొత్తముకంటె 42.74 లక్షల రూపాయలును ఎగుమతివలన 38.16 లక్షల రూపాయలును ఎక్కువగా వచ్చినవి. గతది నెంబరు మాసాంతము వఱకు దిగుమతులవలన 172.93 లక్షల రెక్కువగను, ఎగుమతులవలన 276.71 లక్షల రెక్కువగను వచ్చినవి.

హోమరూలు:—వింధాడు దేశస్వరాజ్యమునకు ఎల్లు పరిష్కరింపబడునో తెలియదుగాని స్వరాజ్యమున పేక్షించు విషయమున వికమత్యములేని వారికి స్వపరిపాలనాద్వారము న్యధ్యప్రయత్నము చేపట్టవచ్చును. హిందూదేశములో స్వపరిపాలనోత్సాకులు వింధాడు స్వరాజ్యమును గూర్చి నేర్చుకొని దానినిబట్టి తామును చరించునెడల ఉపయోగ కరముగా నుండును. — జస్టిసుప్రతిక.

చెన్నై పురియందు పైనికల సంచారము విరివిగానున్నందున, వారిదుష్టవర్తన వలన పురజనులకు అసంధ్యమేమైనను గలుగునోయని, స్త్రీలురాత్రి 7 గంటలైన వెనుక ఇంట్లు వెడలిబయటికి రాగూడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరిని నగరమునందు పుకారులు ప్రబలమైనవి. ఈ పుకారుల వాస్తవ్యతని గూర్చి పోలీసు కమిషనరుగారిలో విచారింపగా తమకు తెలిసినంతవఱకు అట్టి ప్రకటనము ప్రకటించ బడనేలేదని తెలిపిరి.

విద్యావిషయపుఖర్చు—ఇట్టికష్టకాలములో విద్యావిషయమున ఇంత దౌర్భాగ్యబుద్ధితో చొరతనమువారు ధనమును విశేషముగా నొసంగుచున్నందున వారికి వందనములన్నింట వలసినను వాగ్దానముచేసిన ప్రకారమువారు విద్యాభివృద్ధికి ప్రయత్నింప నందులకు వారినిత్యరపెట్టకలసి యున్నది. ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యకమ్మగగా నున్నదని చెప్పటత్ప్రతికరముగ లేదు. క్రొత్తపాఠశాలలలో సుపాధ్యాయులుగా నుండుటకు కావలసినంతమందికి మనము బోధనాస్వరణమునిచ్చి నిర్దోషముగలము. — ఇండియన్ పేట్రీటులు.

మైసూరు రాష్ట్రమునందలి కిలంగూరు అడవులయందు రయితులు వారి పశువులను మేపుకొనుటకును అడవి నుండి కొన్ని విధములైన కనవులను కట్టెలు సాము నీయకనే ఉపయోగించుటకును మైసూరు రాజ్యాధికారు లకుజ్ఞ నొసంగిరి. వర్తనపటి హులికలు బిసి మునేశ్వర బెట్ట అడవులందును పుల్లనను తీసికొనియును తీసికొనకను నీ విధముగనే పశువులకును కట్టెలకును ఏర్పాటులు చేయబడినది. నిర్ణయించిన అటవీప్రదేశములందుగల గ్రామములకు కొంత అటవీప్రదేశము గ్రామోపయోగమునకై నియమింపబడినది.

మైసూరునందు గ్రామస్థులు వారికి వీలైన అడవినుండి తక్కువ ధరలకు కలపను తెచ్చుకొనుట కధికార మియ్యమని పాలకులకుగోరిరి. కొన్ని గ్రామములకు అడవులు నియమింపబడి యున్నవి. అక్కడను తక్కువ ధరలకు కలప రయితులకు దొరకుచున్నది. వీలైనచోట్లనుండి తెచ్చుకొనుట కంగీకరించుటవలన సమీపమునందున్న గ్రామముల కిబ్బందియును అడవులకు నష్టమును గలుగును. మైసూరు పాలకులు ఈ హక్కును నిచ్చుటకు వీలు లేదనియును ప్రత్యేకవిచారణను జేసి అనంతరమైన విషయములందు సంజూరుచేయుట యుచిరమనియును నిర్ణయించిరి.

దక్షిణ హిందూదేశ వాణిజ్య సంఘమువారు రాజ్యాంగ విషయములందు కూడ తోక్తము కలుగజేసికొందు రని పారిశ్రామిక పంచాయితీ సభవారి యెదుట సర్. వి. హంటరు గారు తమ సాక్ష్యములో జెప్పిరి. తూర్పు ఇండియాసంఘమును మనమునం దుంచుకొనుటచే గావోలు వీరు రాజకీయ వాణిజ్య విషయముల భేదమును పాటింపజాలక పోయిరి. ఆంధ్రులు ఆంధ్రులందలములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముగాని ప్రత్యేక దేశీయ మహాజనసభాసంఘముగాని కొరినపుడు అఖిల భారత దేశమునకు హోమరూలు కావలెనని కొలెను ద్రావిడసోదరులు అభ్యంతరము చెప్పుచుండుట గూడ నిట్టి చర్యలైకల్యమునే యుచిందున్న దని ఆంధ్ర పేట్రీటులు ప్రతిక వ్రాసినది.

యుద్ధవిషయమున పనినిచేయుటకు కూలీలు కావలసి యుంటున్న సందర్భము వలయాస్త్రములకు ఆత్యంతసరముగ కావలసిన కొద్దిమందితప్ప యితరులెవ్వరును కూలీలై పరదేశములకు పోగూడదని ఇండియా దొరతనమువారు దేశరక్షక శాసనము క్రింద ప్రకటించిరి. ఈ చట్టము తక్షణములులోనికి వచ్చును. “దేశరక్షక శాసనమున కక్సాలిడేషన్ చట్టములలో 16. బి. అని యొక్రింది విషయమును చేర్పవలెను. “హిందూదేశము నుండి యెవ్వరుగాని రాజ ప్రతినిధిగాజే నేర్పరపబడిన యుద్ధోగియుల సమ్యుతిలేక కూలీకొరై పరదేశములకు పోగూడదు. కూలీ అనగా 1908 వ సంవత్సరపు నవంబరు 16 నాటి 2వ అధ్యాయములో చెప్పబడిన కూలీ” అని గజెటులో దొర తనమువారు ప్రచురించిరి.

బొరాయిత్తురు నివాసి జాతిరాము పగమానిక్ అను నతడు జమిందారు అని పిలిపించుకొను నధిలాను కలవాడై యుండెను. కొంత ద్రవ్యమును చేతబట్టుకొని కలకత్తాకు బోయి ఏదయిన ఒక జమిందారుకమునకు దొరకు నా అని అలిపూరుకు వెళ్ళుటకు కచేరిలో విచారించెను. కలకత్తాలో వెనకగా డగు ఒక ఏజంటు ఈతనిని కలిసికొనెను. ఒక పెద్దజమిందారు కూర్చున్నది అతడు ఆసక్తిపలుసారులు చాల సాములను తీసికొనెను. కడపటిసారి తిరిగి 75 రూపాయలు కావలెనని అతడు బాబువ్రాయగ జాతిరాం గారు ఇదంతయు హాసముగా నున్నదని సందేహించి దరియాల్తుజేయగా ముద్దాయి కొనిపెట్టెదనని చెప్పినచేరుగల జమిందారు లేదని నిశ్చయముగా తెలిసెను. తనివారమునాడు ముద్దాయిని బంధించుటకు కలకత్తా మేజిస్ట్రేటుగా ఒక వారంటును జారీ చేయించిరి.

సర్ జేమ్సు మెట్టరు గారికి బదులు సర్ హార్కోస్ట్ బట్లరుగారిని సంయుక్త రాష్ట్రములకు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగ నియోజించిరన్న విషయము సంయుక్త రాష్ట్రమునందు తత్తరపాటు గావించెను. బట్లరుగారు తిరుగ ఆ రాష్ట్రము నకు వచ్చుటకు ఆరకాశము లేదని సంతోషించిన ప్రభుత్వోద్యోగు లందరికి నిపుడు నిశ్చయముగా ఉత్సాహ భంగ మయ్యెను. కాని వీరు తిరిగి వచ్చుటచే సంయుక్త రాష్ట్రమును బాగుచేయుటయును ప్రజల కష్టమును నివర్తించుటయు జరుగునని ప్రజలు ఊహించుచున్నారు. సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాడక్కు గారు తమ సామర్థ్యమును జూపుటకు బర్యా రాష్ట్రమునంటి కాంతప్రవచకు రాష్ట్రమునకు గాక మరియొక రాష్ట్రమునకు నియమించ బడదగినది లభించలేదని పయోగింపప్రతిక వ్రాసినది. బర్యాదేశమున నున్న కాలమున సర్ హార్కోస్ట్ బట్లరు గారు పరిపాలనాసామర్థ్యము గల వారని పేరు గాంచిన లీడరుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

చెన్నై పురి హైకోర్టువారి అధికారమును రాజధానిలో సగముభాగము ఆంధ్రదేశ మయినను ప్రధాన న్యాయస్థానమగు చెన్నై పురి హైకోర్టునందు గల 12 గురు న్యాయాధికారులలోను ఆంధ్రదేశీయు లొక్కరైన లేక పోవుట కడు కొంచనీయము. ఇట్టిక యాంధ్రులైన ఈపదవికి నియమింపకుండుట ఆంధ్రదేశమునకు గొప్ప అన్యాయము. న్యాయమూర్తి పదవి కర్తవ్యగల ఆంధ్రమహాపురుషుడు లొక్కరును లేనిచో చింతలేదు. కాని అట్టి పదవి కర్తవ్యులైనవారు అనెలలు మన ఆంధ్ర దేశమందు కలరు. ఎక్కడకో దూరముగ పోనెల! ఈ హైకోర్టునందే 10 సం. నుండి భారీపురుగా బరిచేయుచు పేరు ప్రఖ్యాతి గాంచిన టంగుటూరి ప్రకాశం గారు సమర్థులు కారా? వీరిని నియోజింప గూడదా? వీరు నీమకు పోవుటకు పూర్వము రాజుమహేంద్రవరమునందు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదియని పేరు గాంచియుండిరి. ఆంధ్రదేశమున కేగి భారీపురు పరీక్షయందు కృతార్థులై వచ్చిపిమ్మట మదరాసు హైకోర్టులోనే న్యాయవాదమును చేయ ప్రారంభించిరి. అది మొదలుకొని తెలుగు జిల్లాలకు సంబంధించిన దావాలలో హైకోర్టులో వీరే విశేషముగా బరిచేయుచుండిరి. న్యాయమూర్తి పదవిని బడచుగోరు వారికుండవలసిన లక్షణములు, న్యాయశాస్త్ర ప్రవీణత, స్వాతంత్ర్యముతోగూడ కొన్ని అభిప్రాయము, సమంజసబుద్ధి, ఓర్పుతో గమనించుట శక్తి మున్నగు సుగుణములన్నియు వీరియందు సంపూర్ణముగ గలవు. కాంతిచిత్తయు సుప్రసిద్ధమైన యుక్తాయుక్త జ్ఞానమును వీరిని ఆశ్రయించియున్నవి. ఇట్టి సమర్థులగు చెన్నై పురి హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి పదవికి వీరు ఆంధ్రదేశీయ న్యాయాధిపతిగా ఏల నియమింపబడ లేనో దురదృష్టముగ నున్నది. ఇందులకు ప్రకారముగాకే కొంతవఱకు ఉద్ధరించుటచి తోచుచున్నది. ఏలయున రెండుగ దొరతనము వారి మందిరమునకు బోవు న ర్యోగము వీరికిలేదు! రెండవవిషయము వీరియోగ్యతను పెట్టించుచు అధికారులకు నిషాన్న చేయ జాలిన మహానీయుల ప్రాపేయము వీరికిలేదుగాననీ వీరు వెనుకబడినందుడ వలన కచ్చెచ్చి విని ఆంధ్ర పేట్రీటులు ప్రతిక వ్రాసినది.

(686) భాషాసేవక సంఘము.

202 MINT STREET, MADRAS.

ఈసంఘమువారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes titles like 'వేదవేదాంతములు', 'దంతధావనము', 'స్నానము', etc.

అభినవ భీమసేనుడగు ప్రా. రామమూర్తి నాయడు గారు త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ అత్యుత్తమ దేహబల ప్రాధిమ్య ప్రదర్శించెదరు. కావలి కాకినాడ, ఒంగోలు పిఠాపురము, బాపట్ల తెనాలి తుని, గుంటూరు (683) ఎలమంచిలి, బెజవాడ అనకాపల్లి, ఏలూరు విశాఖపట్నము, రాజమహేంద్రవరం విజయనగరము

అద్భుతనివారిణి. 126

వనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తున బలహీను, ఆయాసము శుక్లవర్ణము పోగొట్టును. విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గుమాస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలయంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తూ ఒకమాత్ర పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0, 40 " " " 2-0-0

వినము! వినము!! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజ ఆప్టో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల మునునట్టి అపూర్వ నాసనమును కలరు. ఆలోచనలో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయి వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన నాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించురు. ఇతర నాసనలు యే సేని యుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క నాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము. వేల 1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 8-0, 1 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 ప్రత్యేకము. ఆంగ్లో యూజియన్ డ్రాగ్ అగ్రు తెమికల్ కంపెనీ, కెం 155, బొమ్మనపేట పేట, బొంబాయి. కృతాను యోజనా మహారా పురషోత్తమ ముఖ్య, నానాసాహెబ్, నానాసాహెబ్, నానాసాహెబ్, నానాసాహెబ్.

The Glory of Man is his
STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.
Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago, U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.
Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.
Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested (669)

or free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the—
ECTREUSS (A. P. DEPTT) SOLE AGENCY FOR THE EAST, BATALA India.

బాదాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అతడు భృత్యుల రక్షణమున జనించువాడౌములకు కిరీటుమునంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను గ. డమాలను తుండ్లను, ప్రాతకొప్పలను అన్ని విధములవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

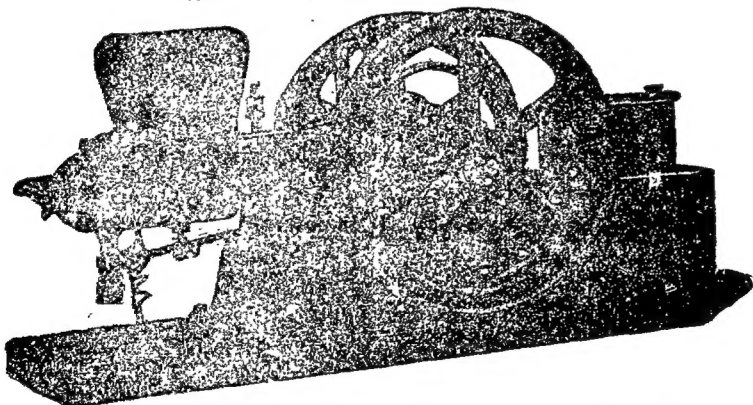
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షణ భక్తి కారిణి (28)

వనావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్షణమును కల్పింపదును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవర మందుటకు 4 పౌండు బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల—విద్యా ప్రవృత్తి.	ఏకభాషాలిపి ప్రశంస
ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే	ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
ప్రచురించినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.	వెల 0—4—0 పోస్టేజీ అధికము.
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.	

“ఆమెక్ కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయించబడినది. వంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయించుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద స్థాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలులు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లింప్రాయము.

బెస్ట్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

327

పోస్టుబాక్సు నెం. 63 మదరాసు.

ఇందుమతీ పరిణయము.
మహారథార్థటి కృతాంధకావ్యము రు. 0.10-0
అప్పారాయ యశస్విద్రోదయము
సంస్కృతాంధకావ్యము రు. 2.0-0
వైకెంటిని ఏకములను నీచనివిశ్లేషము, పుస్తక
భాగము గావలయును, ముద్రా. ఆంధ్రపత్రిక
మేనేజరు, మాన్యువల్ యస్టేట్లు
638 మదరాసు, కృష్ణాల్లా.

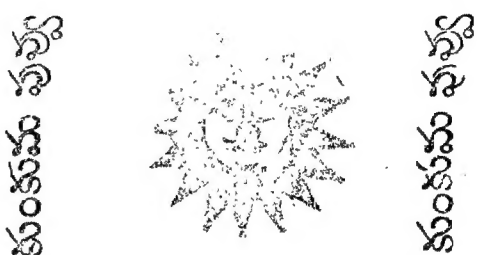
ఆత్మజ్ఞానా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి,
వ్యయముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ
ప్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ
చిన్నకొత్త చక్కవిగ్రహము వెల రు. 0.2-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 812, మదరాసు.

శ్రీ పరమానందయ్య కథలు.

ఎల్లవారును కొంత కొంత పుక్కిటి పురాణ ముగా వినియున్న యీ కథలు మిక్కిలి అద్భుత మును వినోదకరములును నీతిబోధకములునునగుట తెలిసినవిషయమే. ఇందు గురువునకు శిష్యులందు గల ప్రేమ, అనుగ్రహము, వారి వృద్ధికోటకైన పాటు మొదలగు గుణములును, శిష్యులకు గురువు నందుగల భక్తి, శుశ్రూష, కార్యనిర్వహణ మం దు విషయవిషయ, వరస్పరసాభాత్రము మొదలగు గుణములును సర్వజన సుబోధకముగా హాస్యరస మునకు దగిన వినోదశైలిని వర్ణింపబడి యున్నవి. ఇది చదువుట కారంభించినది మొదలు ముగించు వరకు నవ్వుపుట్టించుచునేయుండును. వెల 0-2-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అనడు కో,
(285) ఆనండా ముద్రాలయము, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెస్కు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలగుటకును తరిపీయను నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యీయంత్రముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిలు నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 31 వతేది గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావోగంగ బడును. ఈక్రింద నుదాహరించువాకి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.
Telegraphic Address:— "GALY" Madras.

మోటారు బస్ సర్వీసు.

ద్రాక్షరామమునండి, } బిక్కివోలునండి,
బిక్కివోలునకును, } ద్రాక్షరామమునకును.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ పరచక మేమునగా బిక్కివోలు స్టేషను నుండి ద్రాక్షరామమునకును, ద్రాక్షరామము నుండి బిక్కివోలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు లను ప్రతి రైలునకు తగు సమయములలో చేర్చే లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన రేట్లలో వడపించుటకు మేర్పాటుచేయుట మొనవి.

696 ఇంగ్లీషు టైటిల్ లిండు మోటారు
ఇంజనీరింగు కంపెనీ, కాకినాడ.